

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron

1. Pop (Brassai-utca) 10

Tel. 381

Szerk. é.
977.

Sz. N. Sz.

Egy szá-
ron és

Szakres-

KELET

POLITIKAI NAPILAP

Égész évre — — 1050
Félévre — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Évnyomdíj ára — ck 2—

1926 Kedd március 23

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 64 szám

5686. Niszán 8

Németország népszövetségi tagsága

London, március 22. A Daily Telegraph írja, a német kormány megegyeztet, mielőtt delegátusokat küldene Genfba, valamennyi tanácsagtól határozott, esetleges irásos hozzájárulást vesz ki, hogy a német jelölést a legközelebb minden egyéb jelöléstől függetlenül tárgyalják és hogy annak az új népszövetségi bizottságnak működése, melyre Németország képviselőit is meghívják, nem fog Németország belépésére más feltételeket szabni, mint amilyeneket a belépésre Locarnóban megállapítottak.

Hindenburg a felszabadult Kölnben

Köln, március 22. Hindenburg német köztársasági elnök tegnap a Rajna-vidék felszabadulásának ünnepségére Kölnbe érkezett. Az ünnepségen Adenauer kölni polgármester, Seveling porosz belügyminiszter, majd Hindenburg beszéltek nagy csúcsok között.

Kolozsváron is megkezdődött az ügyvédsztrájk

Bucuresti-Bukarest, március 22. A bukaresti-ilfovi ügyvédi kamara tagjait leszavazatták a sztrájk ügyében: 507-en a sztrájk mellett és 248-an a sztrájk ellen határoztak. Az ügyvédi kamara tehát egyelőre 48 órás időtartamra tüntetősztrájkot deklarált.

A bukaresti ügyvédi kamara közlése szerint egyébként ujabban is több kamara jelentette a csatlakozását a sztrájkhoz.

Az ilfovi ügyvédi kamara tagjai ma délután tiltakozó népgyűlést tartottak, az ügyvédi kamara vezetőségének azon határozata ellen, hogy csak 48 órás tüntetősztrájkot rendeznek. A többség ismét a sztrájk mellett határozott az követeli Micescu dékán azonnali lemondását.

Kolozsváron is hétfőn kezdődött meg a sztrájk. A bíróságokon emiatt szüneteltek a tárgyalások.

Moszkva fekete forradalmat szít Amerikában

Newyork, márc. 22. A rendőrfőnökség bizalmasan értesült, hogy amerikai területen a szovjetnek több mint száz ügynöke működik. Megállapították, hogy tevékenységük elsősorban a néger munkásoknak kommunista alapon való megszervezésére irányul. Az ügynökök a fekete forradalmat tüzték ki zászlójukra.

Hivatalosan egymillió dollárra becsülik azt az összeget, amelyet Moszkva kommunista propagandára az Unió területére küldött. A szovjet a régi időből fennmaradó ellentéteket használja felszítani és a néger munkásokat arra használja fel, hogy felhasználják az Unió államrendjének megsemmisítésére.

Pangalos lesz Görögország elnöke?

Athén, március 22. Tegnap volt Pangalos tábornok születésnapja. Ebből az alkalomból a népesség minden rétegének küldöttségei ünnepeket a miniszterelnököt és kérték, vállalja az elnökök jelölését. Ily nagy ünneplésben csak Venizelos részesült dicsőségének legfényesebb napjaiban.

Ha esik a belga frank...

Bukarest, márc. 22. A „Monitorul” foglalkozik a belga frank esésével és konstataja, hogy ebben egy külföldi pénzügyi konzorcium a bűnös, amely Belgiumnak elviselhetetlen kölcsönfeltételeket szabott és ezzel meghiusította a belga frank konszolidálásának munkáját. A „Viitorul” megjegyzi, hogy Románia boldognak érezheti magát, hogy pénzügyi kormányzatát saját erejéből állította talpra és nem volt kénytelen külföldi kölcsönöket felvenni kifizetésmentes feltételek mellett.

A második Luther-kabinet mérlege

— Az Uj Kelet állandó berlini munkatársától —

Berlin, március 21. Hetegig tartó súlyos kormányválság előzte meg a második Luther-kormány megalakulását és politikai körök nem túlnagy bizalommal tekintettek a kabinet jövője elé. És még most is kétségtelen, hogy egy tisztán középpártokra bázisított kormány, mint Lutheré, a mai német viszonyok mellett igen nehéz helyzet elé van állítva.

Kétségtelen továbbá az is, hogy egy ilyen kabinet helyzetének biztosítását oly politika képezi, mely a célkitűzéseknél minden olyan problémát kikapcsol, amely az ellentéteket újra előhívhatná.

Egy ilyen célkitűzés pedig a mai német politikai életben igen nehéz. Minden problémában van politikum és ha nincs, akkor politikumot kovácsolnak belőle a pártok.

Pár hétre visszatekintő működése után azonban igen jelentős és szép eredményekről számolhat a kormány. A külpolitikai kérdésekben elért munkaeredményt még csak a most folyó genfi tanácskozások befejezése után lehet majd méltatni, de a belpolitika eseményei már most olyan stádiumba jutottak, hogy azokat nyugodtan méltatás tárgyává tehetjük.

A bürokrácia likvidálása

A belügyminiszter nem kis feladatot tűzött maga elé. Oly kérdéshez nyult, amely talán a legkényesebb és amely a német népi lelki életével, ideológiájával hosszú évtizedek óta összefonódott. A bürokrácia reformját, az állami közigazgatás apparátusának gyökeres átalakítását tűzte ki célul a belügyminiszter.

A külföldi, aki csak rövid időt töltött Németországban, aki csak felületet képet alkotott magának a német népi ideológiájáról a német mentalitásról, az is tisztában van avval, hogy a bürokrácia itt a néppel összefonódott lényeg. Pedig a helyzet tényleg tarthatatlan, a tisztviselőkárda elszerű, pontos, megbízható, de a gépezet konzervatív és lassú. A legjelentékenyebb ügy elintézése hónapokat vesz igénybe, a decentralizált (birodalom és államok) kormányzati rendszer pedig még tovább komplikálja a közigazgatást.

A belügyminiszter pedig a budget megerősítésének árán is reformáláshoz kezdett. A legmodernebb technikai segédeszközöket fogják rövidesen az állam szolgálatába állítani. Pár nap előtt a belföldi és külföldi sajtó meghívott képviselői előtt már be is mutatta a belügyminisztérium egy átreformált osztályát és az ott bemutatott példa is mutatja, hogy a bürokrácia segédeszközeinek (számológépek, könyvelőmasina, automatikus dosszár, postakezelő) óriási munkamegtakarítást, egyszerűsítést és gyorsítást jelentenek.

A közigazgatási apparátus reformja azonban a segédeszközök alkalmazásán túl is egészen széles kihatású és bizonyos, hogy a várakozásoknak minden tekintetben meg fog felelni.

A belügyminiszter különben sajtónyilatkozata alkalmával hangsúlyozta, hogy a reformot a gépek bevezetését az állami hivatalokban egész rövid időn belül végrehajtják és ezáltal a német közigazgatási apparátus az egész világon a legmodernebbé lesz.

Mosolyogva fűzte hozzá a miniszter, hogy a reform maga pszichológiai alapon nyugszik, mert hiszen összevág ez is: a német népszellemmel, a bürokrácia megmarad, csak hogy az emberi munka mechanizmusát a gépek mechanizmusa: „a bürokraták által kezelt gépek bürokráciája fogja helyét tesíteni.”

Adószállítási a gazdasági helyzet javítása érdekében

A legjelentékenyebb problémája azonban a kormánynak most is, mint általában a háborút követő években, gazdasági téren nyugszik.

Reinhold finansminiszterre várt it a súlyos problémák komplexuma. Reinhold is egészen radikális eszközökhöz nyult. Államháztartási terveze, büdésje rendkívül értékes átgondolt munka eredménye. Az adóprás megengedésnek igen kényes fegyveréhez nyult az új pénzügyminiszter. Az adószállítási gondolatát pártkülönbösg nélkül minden oldalról örömmel üdvözölték és kétségtelen, hogy Reinhold az ezáltal keletkezett büdset deficit fedezésére a legmegfelelőbb eszközöket találta meg: Poroszország igen nagy területe puszthodik már hosszú idő óta arról, hogy az elektromosság hiánya a produktív megnehezíti, megdrágítja. Reinhold állami elektromos üzemeket állít a lakosság és az ipar szolgálatába és így egy csapásra két kérdést old meg: az állami üzemek hozadéka (mivel ezek nagyon rentabilisak lesznek) fedezi a büdset deficitjét és egyúttal olcsóbbá teszi a produktót.

Nagy jelentőséggel bír ezenkívül Reinhold eredményes akciója az orosz hitelek terén. Német nagybankok bevonásával 300 millió aranyárka hosszabblejáratú áruhitellel támogatja az Oroszország felé irányuló exportot és ezen tény által egy igen fontos gazdasági kérdés megoldásához járul hozzá. (E kérdés jelentőségével már egy előbbi cikkemben részletesen foglalkoztam.)

Reinhold finaciális képességeit különben már szárszországi pénzügyminisztériuma alatt közismertté tette és produktív munkássága tényleg igazolja a parlamentben elhangzott szavait: „Mi nem reprezentatív miniszterek, hanem az állam dolgozó munkásai akarunk lenni.”

A köztársaság védelme

A középpárti kormányzat mindenesetre egy bizonyos irányban világpolitikai kihatású: Hosszu idő után jutott Németország végre egy oly kabinethez, amely tényleg becsülettel és komoly akarattal a német államot tartja meg, a köztársaságnak megfelelő államtartalmat, a demokráciát akarja adni.

Mert a közelmúlt kormányában állandóan voltak tagok, akiket a köztársasághoz csak a letett eskü kötött, de különben a köztársaság lényegéhez közelfekvő demokráta politikával szemben, lehetőleg a passzív rezisztencia álláspontjára helyezkedtek.

A jelenlegi kormány a legbecsületesebb igyekvéssel dolgozik azon, hogy a tisztviselők kar, a hadsereg ideológiáját olyan irányba formálja át, hogy végre eltűnjön az a paradox helyzet, hogy exponált, köztársaságra feleltető tisztviselők, monarchista rányu deitschnational politikát folytassanak.

Ez az igyekvés pedig nem lokális jellegű, hanem általános európai jelentőségű, mert szinte törekvés Lokarno szellemének irányában. A kormány készséggel támogat általában minden olyan irányú törekvést, mely az általános európai megértéshez vezet. Ezt bizonyítja az a me'eg pártfogás, amelyben a nemzetközi gazdasági konferencia létrehozását részesítik és az a határozott igenlő állásfoglalás, amellyel az európai vámunió gondolatát helyeselték.

A parlamenti vizsgálóbizottságok pedig a legnagyobb buzgalommal folytatják munkájukat a kormány iniciatívájára, mellyel éppen a köztársaság-ellenes törekvéseket leplezik.

Kiegyezés a volt uralkodóházakkal

A legaktuálisabb napi diszkusszió tárgya Németországban ma a „Fürstenabfindung”, a volt uralkodóházakkal való kiegyezés kérdése.

A kormány igen ügyes politikai fogással az ügyet oly irányba terelte, hogy ma azt már senki sem mint magánjogi kérdést, hanem mindenki mint államjogi és a közösséget érdeklő problémát tekinti.

A jobboldali, a monarchizmushoz közelálló pár-

március 22

a

stor

a gyár
rakata
ienz
efon 118.
s kapható

en

még a láv-
akarákoskod-
jánljá ezért
nk-féle közt-
t: az „En-
ex használat
mint egyéb
ezen melőz-
t Enriko-
erős zamatú
ítés voltánál
használatban

arálóval

yári

és,

tből, teljesen
kedvező fze-

6/60-as
7/50-es
12/60-as
5/60-as
6/20-as
10/70-es
12 spindli be-

reudelkezt-
sora, amely

millió
a kiadóban.

Am leghalál fele

— Politikai

(Páris, márc

A francia parlamentban tartja a francia nemzet óta azon fardos szebb távolodjan temes érdekeitől kő-kővön nem lasztók osztályán kedőket védi ag harmadik a par elemének, a neg kor ezek a kül bonok palotájáb ezt nevez k, parl litikai cirkuszna ezért a közönség az első orban, gyek foglaljanak színházban.

Bál, kivilágos amikor a jazz b öregebb szenátor mint jogászforu cos, pezsgős, m Palais Bourbonn Most Edouar ház érdemekben A politikai bál sikerült már azé egyetlen éjszaká tikai ellenfeleket például éjjélkor aista vezért és kon nem csokó sabb asszonya a madame Herriot felesége. Cailla vette körül, Rakovski, aki sze aratott a jelenet

Az urak kö Bouisson, a képv szmokingban je nyakkendővel. I hirta kollégáját miért nem frakk jáig elörösödött dekezett, hogy e vágta le a frakk amig Herriot net arról győződve, h fedezés után Bou lettügyet, hogy e ült. Hába csalog mek, nem mozdú lament alelnöke e cosoknak.

Annál virágo ezen az éjszakán Sürüa kocingtato goson, tele torok Poincaré Caillaux Doumer valami „Sohse halunk m Akkor még ne nap mulva ugyan buktatni, smelyik szolgalatkészen tö Ejjfel után két Pukkantak a pez huzárjai a gazdag ták a csemegéget, ganya egyre szöke csillogott a szemé zenekar teljes len lyosokon a terem már a bokájukat.

Egyszerre söté vidzárlat. A jóked erre a váratlan m játszott, a párok alatt kireperáltak villanykörték ezre meglepetés. A zen ráztak a nekitüze tagjai elkezdtek óráig szólt a n Végre is Herriot,

ok ugyanis a legerélyesebben tiltakoznak minden nemű kivételes helyzet alkalmazása ellen. Szerintük a volt uralkodóház tagjait, a fejedelmeket éppen olyan jogi bánásmód illeti meg, mint az állam minden más polgárát. Követelik zárolt vagyonuk visszaadását, sőt még bizonyos jogi formulákra való hivatkozással a fejedelmeket megillető vagyonként titulálják azon birtokukat is, amelyeket azok hivatalból bírtak.

A köztársasági pártok viszont két argumentummal érvelnek: Az egyik argumentum a köztársaság védelmére szolgáló törvény alkalmazását kéri. Ezen érvelés szerint a vagyonok visszaadása igen jó propagandaszközököt biztosítana a volt uralkodóházaknak, tehát a köztársaság érdekében nem volna helytálló.

A másik argumentum tovább még és jogilag is biztosítja, hogy az uralkodóházak vagyona mind elfoglalt pozíciójuk következtében jött létre és tökéletes kisajátítást követel. Tehát egy külön „Ausnahmegesetz“-et, amelyet az alkotmány értelmében a nép kétharmadszötöbbsége biztosíthat.

A kormány és az összes baloldali pártok propagandája működik az u. n. „Volksentscheidung“

für Volksbegehren“ érdekében és kétségtelen is, hogy az akció eredménnyel fog járni. Ugyanis a jobboldali pártok emberei között is igen tömegesen itélik el a jelenlegi súlyos szociális helyzet mellett a dinasztia hatalmas követeléseit és minden jobbérzésű ember elítéli azokat a dolgokat, amelyek az egyes államok ellen indított perek alkalmazásával kiderültek. Ugy hiszem, nálunk is ismert tény, hogy egy bizonyos Natzenau grófnő, aki a mecklenburgi fejedeleme maitresse volt, az állam ellen pert indított tartásdíja kifizetése érdekében!

A második Lu her-kormány öszinte, köztársasági politikát folytat. Politikát az európai megértés, béke érdekében. Demokrata politikát a szó leg tisztább értelmében és így érthető azután, hogy az utóbbi napokban a szociáldemokrácia, amely a kabinet megalakításában egyes jelentéktelenebb elvi differenciák miatt nem vett részt, közlekedő magatartást tanúsít.

Ha a szociáldemokrácia ezen magatartását tovább is folytatni fogja és később esetleg a kormányban is részt vesz, akkor Németországban a köztársaság és a demokrácia szelleme biztosítható lesz.

Havas Imre

Ujra válságban a Briand-kormány

(Páris, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Briand kormány helyzete, annak ellenére hogy néhány nappal ezelőtt a Kamarában bizalmi szavazatot kapott, ma ismét megrendült. A Kamara főyosóin nyíltan beszélnek arról, hogy a kabinet nem éri meg a husvétot. A legutóbbi bizalmi szavazatot, mint utólag kiderült, sem a Briand-kormányt szavazták meg, hanem sokkal inkább a megtámadott és meghurcolt Malvy miniszter személyének. Malvy egyébként a viharos kamarai ülés után két órán át feküdt lakásán eszméletlenül. Amikor kissé magához tért, fogadta az összes ellenzéki pártok közös deputációját, amely ismételten biztosította szimpátiájáról a belügyminisztert.

Egy halottja és 40 sebesültje van az aranyosgyéresi vasúti katasztrófának

Ötven év óta volt forgalomban az a kocsi, amelyik kisiszlott

(Aranyosgyéres, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A romániai vasúti katasztrófák száma ismét egy ujabbal szaporodott. A szerencsétlenség ezuttal Aranyosgyéresen történt, ahol szombaton este a Bukarest felé menő 428. sz. személyvonat egyik másodosztályu kocsija kisiszlott és utasait maga alá temette. A helyszínen negyven utas sebesült meg, egy utas meghalt és minthogy egyeseknek a sebesülése súlyos, további áldozatokra is lehet számítani.

A bukaresti személyvonat a rendes időben indult el Kolozsvárról és Aranyosgyéresig minden különösebb baj nélkül ért el. A gyéresi állomás bejáratánál, ahová este fél kilenc órakor érkezett, az utasok hirtelen nagy reccsget

hallottak, majd néhány pillanat múlva az egyik másodosztályu kocsi kiugrott a sinekről, felborult és függő helyzetben még ötven métert ment, tetővel lefelé, a mozdony felé. A kocsi utasai egymásra estek, a csomagok az utasok fejére hullottak, az ablakok betörték és a kocsi oldalfalából vasdarabok váltak ki.

A szerencsétlenség méreteit csak akkor lehetett megállapítani, amikor a vonat megállott és a többi kocsik utasai a felborult vagonhoz siettek. Az előhívott vasutasok behatoltak a szétzúzdott kocsiába és egymásután segítettek kiemelni a sebesülteket. Elsőnek Áprily Lajost, az ismertnevű magyar költőt, az „Ellenzék“ irodalmi szerkesztőjét húzták ki, aki a lábán

szenvédett súlyos sérülést, majd Miklós Józsefet, az aradi Andrány-pézsoggyár igazgatóját, Esztegar György székelyudvarhelyi kereskedőt, Jakab Lajos nagyszabasi hivataltnokot, dr. Stenitói György kolozsvári ügyvédet, Veniszel Lajos huszongyéves vasutasat húzták ki, akik mind kisebb nagyobb sebesüléseket szenvedtek. Majd ráakadtak Argheseacu Nicolae kapitány holttestére is.

Tragikus jelenet volt, amidőn a sebesülteket első segélyben részesítő dr. Feder Vilmos, gyéresi körorvos az egyik súlyosan sérült asszonyban a feleségét ismerte fel. A sebesültek egy részét a tordai megyei kórházba szállították, a könnyebben sérültek pedig folytatták útjukat. Ma érdeklődtünk Áprily Lajos állapota iránt és azt a választ kaptuk, hogy amennyiben komplikációk nem állanak be, a költő rövid időn belül felépül.

A szerencsétlenségért, amint a hivatalos vizsgálat megállapította, senkit nem terhel a felelősség. A katasztrófa közvetlen oka az volt, hogy a váltótű hegye nagyon kopott volt már és kidobta a kereket. Egyébként is az a másodosztályu kocsi, amelyik felborult, egészen régi típusu, még Párisban készült és ötven év óta van forgalomban. A szerencsétlenség híre az egész országban nagy megdöbbenést keltett.

Figyelem!
Kárpitosok és kocsigyártók kellékeit legolcsóbban Back Bernát áruházában szerkezhetik be. Oradea-Mare, P. Regina Maria No 1.
Telefon 955

Cluj, Str. Universitatii 1.
(volt Egyetem-utca)
„OPTICA“
legmodernebb látszerűzet.
Gummiárnkban és közszerekben a legnagobb raktár és legolcsóbb árak

Akiba

Irtá Giszkalay János

A tudósokat a talmudi korban általánosságban Rábi Rábi névvel és címmel illették. Ez a név és cím csak hosszú idők folyamán fejlődött ki a tudósok megkülönböztető megszólításává. A zsidó állam pusztulása előtti századokban még ösmeretlen fogalom volt a Rábi megszólítás és az akkor élt legnagyobb tudósokat is, pl. Hillélt és Sammait sohasem illették ezzel a címmel. De Akiba korában már bevett szokássá vált, sőt lassan bizonyos fokozatai is fejlődtek ennek a megszólításnak.

A Rábi szó a ráv (רַב) töből származik és tulajdonképpen annyit jelent, hogy „uram“. (Ráv, רַב = ur, valaminek a feje, vezetője. Rábi רַבִּי ugyanez a szó birtokos viszonyban tehát: uram). Később, — főleg a talmudi korban, — a szó értelme kibővült és annyit is jelentett hogy „tanító“, „mester“. Tehát „Rábi“, annyi, mint „tanító“, többes számban רַבִּי Rabbenu: tanítónk. Például רַבִּי מֹשֶׁה מֹשֶׁה rabbenu: „Mózes, a mi tanítónk“. A keresztény időszámítás első évszázadában aztán ez a tiszteletteljes megszólítás, címmé idegződött éppen úgy, mint ahogy például a francia „Monsieur“ megszólítás, ami szintén annyit jelent, hogy „uram“, idők folyamán ugyancsak címzéssé minősült. De a későbbi talmudi gyakorlat a Ráv, illetve Rábi címnek már fokozatait is ösmeri. A Rábi fokozottabb formája a Rabban (רַבָּן). Akiba korában négy kiváló tudóst illették ezzel a címzéssel éspedig: Rabban Gamlielt, a már említett Rabban Jóchanán ben Zakkait, II. Rabban Gamlielt és Rabban Simon ben Gamliel II-öt. Általános szabály szerint גדול מרב רבִּי גדול מרב רבִּי, a „Ráv“

megszólításnál nagyobb megtiszteltetése „Rábi“, a „Rabbinál“ nagyobb a „Rabban“.

Egyszer már röviden összefoglaltuk a talmudi Rabbik tudományos működésének lényegét. Most iskolai, pedagógiai szempontból kívánunk erre újra rávilágítani. Említettük, hogy a „Rábi“ szó (megszólítás és cím) a talmudi korban elveszítette eredeti értelmét, („uram“) és annyit jelentett, hogy „Tanító“, „Mester“. Amint hogy a talmudi Rabbik valóban is, elsősorban tanítók voltak és ez volt bevallottan is a legfőbb élethivatásuk. „Teremtettek magatoknak sok tanítványt“ — mondták már a „Nagygyülekezet férfiai“. Hogyan és mit tanítottak? A tanítás kizáróan szóbeli módon történt, mégpedig nem egyes kerek előadásokban, hanem a tanítványokkal való közvetlen tudományos vita és a tantételek állandó ismétlésének formájában (Emlékezzünk még arra az említett esetre, amikor Akiba, egy ilyen tudományos vita alkalmával sarokba szoritotta a saját mesterét Rabbi Eliezer ben Hirkanost. Ezért aztán az „ismételni“ (héberül שָׁנָה) szó egyet jelentett a „tanulás“ szóval. Ugyanebből a szóból képzett מִשְׁנָה = Misna, annyit jelent, hogy „Tan“. Es valóban is, amikor ezeknek a szóbeli tanításoknak anyagát rendszerbe és könyvbe gyűjtötték, az egész rendszernek gyűjtőneve „Misna“ lett. Később majd meglátjuk, hogy ki volt a Misna első tudományos rendszerbe szedője.

Mit tanítottak a Rabbik? A „szóbeli tant“, ami alatt értendő mindaz a jogi, történelmi, filológiai, filozófiai, hittudományi, sőt orvosi, matematikai és csillagászati kutatások is, amelyek mind mint az „írott Tan“ kiegészítői, megértetői és segédeszközei szerepeltek. A jog. A Rabbik és a talmudi akadémiák

feladata volt a Mózesi törvényeket (írottak és szóbeli) teoretikusan tovább fejleszteni és a praktikus életviszonyokra alkalmazni. A szokásjogot konstatálni és kodifikálni (7777).

Történelem. A biblia történet-könyveit az akadémiák éppen olyan tüzetes gondossággal dolgozták fel, mint magát a Mózesi Tant. Összegyűjtötték és fixirozták a régi történelmi reminiscenciákat, néphagyományokat, mondákat és ebbéli működésüknek eredménye az Aggáda (אגדה) csudálatos szépségű és nagyterjedelmű folklorisztikus gyűjteménye.

Filológia. A Rabbik és akadémiák feladata volt az írott Tan és általában az összes szent könyvek szövegének pontos, kritikai megállapítása és megőrzése. Ez a tudományos ténykedésük annál is nagyobb fontosságú volt, mert a sz maritánusok és az első keresztények részéről, egyre megismétlődtek a kiséretek, hogy a biblia szövegét a maguk céljainak megfelelően meghamisítsák. Majd látni fogjuk Akiba közbelépését ezen a téren is.

Filozófia, hitstudomány, gyógyászat, matematika, csillagászat stb. A jogi élet és általában a biblia szövege, számtalan alkalommal megköveteli, vagy legalább is alkalmat ad ezeknek a tudományágaknak művelésére. A rövidség kedvéért csak egy egy példát említek fel Kain gyilkosságánál a biblia szövege ezt mondja: „Mert az ember szívének indulata rossz az ifjúságától kezdve... az ajtó előtt terpeszkedik a bűn, te azonban uralkodj rajta.“ Ime az emberi szabad akaratnak örökké aktuális problémája: filozofia. A hitstudományra külön példát nem is kell hozni, hiszen Mózes Ötkönyvének tetemes része, vallási berendezkedésekkel foglalkozik.

Folytatása következik.

Amikor Poincaré leghalalosabb ellenségének feleségével táncol

— Politikai bál a Palais Bourbonban —

(Páris, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A francia parlament tudvaleg a Palais Bourbonban tartja üléseit. Ez az a hely, ahol a francia nemzet képviselői hosszabb-rövidebb idő óta szónokolnak, hogy lehetőleg minél messzebb távolodjanak el a gloire nemzetének egyes temes érdekeitől és kézzel-lábbal, torokkal, ha kö-höven nem marad is, megvédelmezzék a választók osztályérdekeit. Egyik csoport a kereskedőket védi agyon, a másik az iparosokat, a harmadik a parasztot kiáltja ki a nemzet éltető elemének, a negyedik a munkásokból él. Amikor ezek a különböző osztályérdekek a Bourbonok palotájában, a nyilvános összejutásokban, ezt nevezik parlamentáris kifejezéssel — politikai cirkusznak. Vagy: színháznak. Éppen ezért a közönség számára fentartott karzaton, az első sorban, csakis elegánsan öltözött hölgyek foglaljanak helyet. Mint minden rendezés színházban.

Bal, kivételes virradatig tartó táncmulatság, amikor a jazz band pokoli harogására a legöregebb szenátorok is úgy ropják a hupa hupát, mint jogászkorunkban a csárdást — ilyen táncos, pezsgős, mámoros éjszaka ritkán van a Palais Bourbonban.

Most Edouard Herriot, a francia képviselőház érdemekben dus elnöke rendezett egyet. A politikai bál minden részletében tökéletesen sikerült már azért is, mert ezen az éjszakán egyetlen éjszakára sikerült Herriot-nak a politikai ellenfeleket ugyanarra kábéíteni, hogy például félkor Poincaré átölelte Blum szocialista vezért és kevés híjja volt, hogy homlok nem csókolták egymást. A bál legelegánsabb asszonya a vendéglátó háziasszony volt, másrészt Herriot, a legszebb pedig Caillaux felesége. Caillauxné a hűdölők egész sereget vette körül, közöttük a szovjetnagykövet, Rakovskij, aki szellemes csevegésével nagy sikert aratott a jelenlévő asszonyok körében.

Az urak közül a legnagyobb felhűnést Bouisson, a képviselőház alelnöke keltette, aki szmokingban jelent meg a bálon — fehér nyakkendővel. Herriot a vacsora után félre is hívta kollégáját és megkérdezte tőle, hogy miért nem frakkban jött. Bouisson a feje buborék eltorzodott és nagy zavarában azzal védekezett, hogy egész biztosan a szobaasszonya vágta le a frakk fecskeszárnyait. Mindaddig, amíg Herriot nem figyelmeztette, ő meg volt arról győződve, hogy frakk van rajta. A fel-fedezés után Bouisson annyira restelte a toilettüggyet, hogy egész éjszaka egy karosszékből ült. Hába csalogatták a legszebb asszonysemekek, nem mozdult meg. Pedig a francia parlament alelnöke egyike a legjobb tox trottt táncosoknak.

Annál virágosabb volt Doumer-nak, aki ezen az éjszakán még pénzügyminiszter volt. Sűrűn kocintgatott a pezsgőspohárral, hangosan, tele torokkal, joizuen nevetett s amikor Poincaré Caillaux feleségét kérte fel a táncra, Doumer valami olyastét kiáltott, hogy: „Sohse halunk meg!”

Akkor még nem sejtette szegény, hogy két nap múlva ugyanaz a Léon Blum fogja megbuktatni, amelyik ezen az éjszakáján olyan szelálatkészen töltötte poharába a pezsgőt.

Éjfél után két órákor még állott a bál. Pukantak a pezsgőpalsackok, a képviselőház huszárai a gazdagon megterített bufféból hordták a csemegéket, a teremben a barométer higanya egyre szökdecselt fölfelé, a hölgyeknek csillogott a szemé, az urak pirosak voltak, a zenekar teljes lendülettel m ködött, kint a folyosókon a teremőrök és a szolgálk verték össze már a bokájukat.

Egyszerre sötétség támadt a teremben. Rövidzárlat. A jökedv elementáris erővel tört ki erre a váratlan meglepetésre, a zenekar tovább játszott, a párok tovább táncoltak. Öt perc alatt kireperálták a hibát és felragyogtak a villanykörtek ezrei. Ekkor meg jött a másik meglepetés. A zenekar elhallgatoit és hiába újráztak a nekitüzésedett táncosok a zenekar tagjai elkezdtek pakkolni. Nekik csak két óráig szólt a megbízásuk, mondogatták. Végre is Herriot, a házigazda, hosszas alkudo-

zások után visszaültette a helyére a zenekart. — Vive Herriot! — zugta erre a lelkes közönség.

Közöttük Raymond Poincaré is. Herriot pedig egy fotóiban a hasán pihentetett kezével, nekipirosodott, mosolygó arccal, megelégedetten szemlélte jökedvü vendégeit. Ha néha el is komorodott az arca, annak, mint minden jólnevelt francia politikus tudja, csak egyetlen

egy oka volt. Herriotnak ezen az éjszakán nem volt szabad pipára gyújtani. Mert frakk és pipa — elég baj — de nem illenek össze. Szegény Herriotnak, valahányszor eszébe jutott az ő drága kis rövidszáru angol pipája, hát úgy szenvedett, hogy majdnem sirva fakadt az is, aki nézte.

A Palais Bourbon-bálnak ez volt az egyetlen szomorú epizódja.

Véglegesen megszakadtak a fuzió tárgyalások a parasztpárt és nemzeti párt között

Megkezdtek a választójogi javaslat részletes vitáját. Zirelsohn főrabbi a hitközségek leszavaztatását kívánja a szenátusi képviselő kérdésében. A kormány engedmenyt tett a választói névjegyzékek kijavítására

(Bucuresti Bukarest, március 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parasztpárt végrehajtóbizottsága tegnap ülést tartott, amelyen a nemzeti párttal folyó tárgyalások ügyével foglalkoztak. Több órahosszat tartó beható eszmecsere után a következő hivatalos kommunikét adták ki: „A parasztpárt a nemzeti párttal megkezdett fuzió tárgyalásokat megszünteti és a párt permanens bizottságának szabadkezét ad a további teendőket illetőleg.”

A politikai helyzet rendkívül zavart. A parlament folyosója ma a pártok kormánytárgyalásainak színhelye volt. Mindegyik párt bizonyosra veszi hatalomra jutását. A nemzeti párt annyira biztos a dolgában, hogy bizonyos kötelezettségeket is vállalt már magára. Általános az a vélemény, hogy az új kormány csak idiglenes összetételű lesz s ha azt a nemzeti párt alakítja meg, több parasztpárti is helyet foglal benne. A végleges kormány összeállítása a választások utáni időre marad.

A nők választójoga

A parlament ma délelőtti ülését 10 órákor nyitotta meg Simien Barlad alelnök. Megkezdik a szakaszokint tárgyalást. Mirto szól hozzá a szakaszhoz és érinti az általános javaslatot. Az a tény, hogy Francsoviói volt belügyminiszter nem akarta vállalni a javaslat előadói tisztét, mert az olyan rendező, hogy a kisebbségeket juttatja többségbe, eléggé biznyítja a javaslat káros vonatkozásait.

Maniu, a nők választójogáról beszél és hibának tartja, hogy a választójogi javaslat elköbözze a nők jogát. Hiba ez annál is inkább, mert a többi európai államokban a nőknek már megadták a választójogot, Romániának pedig a többi civilizált államokkal kell egyúttaladnia.

Lupu ugyanezen a véleményen van. A törvényjavaslat nálunk furcsa helyzetet teremt, mert már meglévő jogoktól fosztja meg a nőket. Beszarabiában például a nőknek már volt választójoguk. Példázat sorol fel, hogy a többi államokban, így Törökországban is a nők megkapták ezt a legelémibb polgári jogot.

Gh. Pop javaslatot terjeszt be, hogy legalább a képzett, középiskolát végzett nőknek adjanak választói jogot.

Az összes javaslatokat elutasították.

A zsidók szenátusi képviselője

Zirelsohn főrabbi az 5 ik szakaszhoz betervezteti azt a módosítást, hogy a zsidók szenátusi képviselőjét a hitközségek leszavazása útján eítsék meg és ne úgy, hogy a regáti zsidószervezetek delegálják azt.

Sándor József kéri, hogy a Nagy Károly református püspök halála által megüresedett szenátusi állást egyelőre még ne töltsék be, amíg a kolozsvári püspökválasztást meg nem ejtik.

A jogszerinti szenátorokra vonatkozó szakasznál Vajda Sándor hosszabb beszédet mond, amelyben kifejti, hogy a gyulafehérvári nemzetgyűlés elnöke, Gh. Pop meghalt és így a másodelnököt, Pop Csicsó Istvánt illesse az állandó szenátusi tagság.

Bratianu Vintila emelkedik ezután szólásra és válaszol Maniu Gyulának, valamint Lupu dr.-nak a nők választójoga ügyében tett megjegyzésekre. Teljesen igazat ad nekik, de az alkotmánnyal jöne ellentétbe a választójogi javaslat, ha a nők szavazati jogát biztosítaná.

A 12-ik szakasz minden változás nélkül elfogadják a javaslatot. A 13-ik szakaszt egyelőre nem tárgyalják Junian indítványára, miután az szoros összefüggésben van a 15-ik szakasszal.

A 14-ik szakaszt módosítják bizonyos engedményekkel a választói névjegyzékek kiegészítését illetőleg. A 15-ik szakaszt szintén mó-

dosítják, úgy, hogy a választói névjegyzékek elleni felebbezési határidőt meghosszabbítják.

Az újságírók szabadjegyei

Tamandi tiltakozik az újságírószabadjegyek redukálása ellen és követeli a szerzett jogok tiszteletbentartását.

Joanitzescu ugyanebben a kérdésben szólal fel és hangsúlyozza, hogy teljesen jogosulatlan az újságírók szabadjegyeinek redukálása akkor, amikor a miniszterek környezetéhez tartozó személyek óriási tömege kap mindenféle címen szabadjegyet. Sajnálatos, hogy a közérdeket képviselő újságírók ilyen kedvezményét megakarják vonni.

Daleanu közli, hogy a galaci ügyvédi kamara dékánja felfüggesztette azokat az ügyvédeket, akik nem csatlakoztak a sztrájkhoz. Intézkedést kér.

Botianu kéri a közoktatásügyi minisztert, hogy a korhatárt betöltő tanítókat alkalmazza napidijasokként, mert nyugdíjuktól nem tudnak megélni. Angheliescu közoktatásügyi miniszter ígéri, hogy megtesz minden tőle telhetőt ebben az irányban.

Georgescu az erdész személyzetnek a legelőkisajátításoknál tapasztalt visszaéléseiről panaszskodik.

Ezután áttértek a napirendre és folytatták a választói reform vitáját, amelynek során a javaslatot kisebb módosításokkal a 24. szakaszig elfogadták.

A szenátus ülése

A szenátus ülésén Vespasian Pella liberális szenátor az újságírók szabadjegyét teszi szóvá és a szerzett jogok respektálását követelte. Costachescu parasztpárti és Angelescu nemzetipárti csatlakoznak ehhez a felszólaláshoz, mire Procopiu elnök kijelenti, hogy közölni fogja a kormánnyal a szenátus egyhangú óhaját az újságírók szabadjegyeinek meghagyása érdekében.

Vázsonyi Vilmos ötvennyolc éves.

Budapestről jelentik: A központi demokrata-kör nagytermében vasárnap délelőtt a fővárosi demokrata szervezetek meleg ünneplésben részesítették Vázsonyi Vilmost, ötvennyolcadik születésnapja alkalmától. A zsufozásig megtelt teremben Baracs Marcell, Pakots József, Bródy Ernő, aki Kossuth, Déák Ferenc, Felsőbükü Nagy Pál és a Szemere Bertalanok sorába emeli Vázsonyi Vilmost, majd Baracs Marcellné üdvözölték Vázsonyit. Vázsonyi meghatottan válaszolt.

Tauber Pensio Abbazia.

Elsőrendű orth. kóser konyha, komfortos szobák. Egész évben nyitva.

Tulajdonos

Mandi Márton,
Siófok — Abbazia

A Béga-parti metropolis hétköznapjai

Körtánc az aranyborjú körül. Aldirektorok és alszerkesztők rohama. Világvárosi allűrök — pénz nélkül

(Timisoara Temesvár, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Temesvár általában úgy él az erdélyiek köztudatában, mint a kövér Bánát eldorádója. Erre a jelzőre valóban sok körülmény is predestinálja ezt a várost. Körülötte sok száz ezer holdból álló hatalmas terület termeli ki magából az elvetett mag busás hozadékát. Falvak, tanyák szorgalmas munkásai forgatják, turják a zsíros fekete humusz-barázdákat, termelnek és tenyésztenek, hogy ez a város, mint egy millió karu polip mindent magához ragadjon, kisajtoljon, gyáraiban átgurjon, átforgalmazzon és a kereskedeleme nagy gépezetén át mindent újból visszadjon. Örök körforgás ez, melyre rá van szabva és amelyhez hozzáigazodik országok és világrészek társadalmi struktúrája, telve értékekkel — salakkal, igazságokkal és önámi ássokkal.

Az idevetődött idegen, ha közélebről is meg akarja nézni ennek az eldorádónak igazi képét és keresztmetszetét, akkor kapni egy bizarr, de kiváltságos helyzetben lévő társadalmi oszállynak, el kell merülnie a mindennapi élet forgatagába. Sokan jönnek ide vágyakkal, reményekkel, de néhány kíséreltet és a fantázia színes képei a megfogódás lehetőségeiről szertefoszlanak. Az eldorádó ridegen, szívtelenül bezárkózik, mint a fés ény, aki püszesládájára ül.

Az épülő város

Husz évvel ezelőtt Temesvár alig különbözött egy nagyobbajta mezővárostól Nagy, de rendezetlen területén szűk utcák, egymásra torló régi épületek és néhány kisebb gyár adták meg a város jellegét. Ma széles utcák, hatalmas paloták, látkető gazdasági élet és robogó villamosok emelik az ország első városai közé. Pedig a fejlődés lendületes kezdetét majdnem tízéves stagnáció állította meg utjában.

De a hosszú tespedésből ismét ébred a teremő munka. Az egyes városrészek között nagy területek állnak még üresen és ezeken most lépésről-lépésre közelednek egymáshoz, hogy összekapcsolódva megalkossák a Bánát jövő nagy metropolisát.

A belváros és gyárváros között épül a sváb konviktus impozáns épülete és több magánvilla. A ferencvárosi részen villák és bérapaloták épülnek. Általában mindenütt új épületek vannak emelkedőben, ami bizonyítékát képezi annak, hogy gazdaságban jóval felülmulja a többi erdélyi városokat, ahol legfeljebb a perifériákon épül egy-egy primitív munkáslakás. Az építkezéshez most sok pénz kell. Idegen tőkét erre a célra igénybe venni a jelenlegi nagy kamatok mellett a legrosszabb befektetés. Honnan telik tehát? A választ a gyárváros és a belváros adják meg.

A gyárváros

Különösen megtekintésre méltó a gyárváros, mely hatalmas telepeivel, gyáraival, rendezett utcáival egy teljes önálló város benyomását kelti. Itt fekszik a gyapjúiparnak sok száz munkást foglalkoztató gyártelepe, egymás mellett sorakoznak a Turul cipőgyár, a Sörgyár és a Léda vegyigyár. A Béga csatorna mentén a börtömgárak kerülnek el. Komolyan megalapozott sok százmillió értékű fekszenek itt, ahol a lázas termelőmunka folyik és a nagy üzemek mellett számtalan kis vállalkozás húzódik meg szerényen.

Ez a cikk nem készül statisztikának és így nem célja, hogy számszerű adatokat soroljon fel. Elég, ha az érdeklődő a déli, vagy esti órákban megáll a gyárváros piacán, amikor bugó szirénák megadják a jelt a munka beszüntetésére, hogy fogalmat alkothasson arról a gigantikus munkáról, mely a munkások ezreit foglalkoztatja. A nagy vagyonok mellett a pénznek, a jólétnek a nyomait itt hiába keresné valaki. Az utcák álmosak és az üzletekben csak olcsó áruk kerülnek eladásra.

Komoly vállalkozások és blöffök

Ennek éppen ellenkezője a belváros. Az utcákon eleven, nyugtázó élet, autók, fiakkerek és lármás villamosok. A három, sőt négyemeletes palotákban nagy pénzintézetek, finom holmival zsúfolt üzletek,

fényes kávéházak, ügynökségek és vállalatok hajszolják és ontják magukból a pénzt. Innen intézik a gyárváros sorsát és innen indul utjára az Áru, hogy aztán pénz alakban ismét ide visszatérjen. Ebben a központi gépezetben, ahol az érdek, a tervszerűség és a stratégia hajszállinoman, vagy vaskos szákkal szövődnek össze, minden az Üzlet és a Pénz. Ezen keresztül ismerik és értékelik egymást az emberek. Ez adja meg a tekintélyt és a barátiságot. Az érzelmeknek itt nincsen tere, — csak a kétszerkettő számít.

Ez az oka talán annak, hogy a komoly vállalkozások mellett talán sehol nincsenek ilyen aránytalanul nagy számban a minden üzleti alapot nélkülöző vállalkozások, mint ebben a városban. Egy ötlet elég ahhoz, hogy ketten, hárman összeálljanak és hangzatos címelek alatt vállalatot gründoljanak — persze pénz nélkül. Ha az ötlet jó volt, és sikerült egy-két bankvezér szimpátiáját megnyerni „All right!”, kész az egzisztencia. Ha nem: hát Istenem tévedtek.

Aldirektorok és alszerkesztők

Ez adja meg a magyarázatát annak is, hogy itt minden második ember „direktor”, vagy „szerkesztő”. Természetesen alldirektorok és alszerkesztők ezek, akiknek talán alig van annyi pénzük, hogy az ebédnélküli ebédutáni feketét kifizethessék a kávéház főpincéjének. De mert gründoltak, vagy gründolni fognak, előlegezik maguknak a címet. Ezeknek a tanyája a kávéház, ahol rendszerint hangosan köszöntik egymást:

- Á, van szerencsén direktor ur!
- Jónapot szerkesztő ur!
- Hogy van kedves direktor ur?
- Köszönöm és ön, szerkesztő ur? — stb.

Aztán leülnek egy sarokba és színes fantáziával álmodnak a holnapról, mely vagyont és valamelyik banknál folyószámlát hoz majd számukra.

Külön érdekes típusa e ki stílus fezőröknek az állhirlapíró. Néhány, hivatása magaslatán álló tényleges hirlapíró kivétel ezek a „szerkesztők” kivétel nélkül akvizitőrök, ügynökök, akik hirdetések szerzéséből, előfizetők gyűjtéséből, de leggyakrabban revölerezésekből tartják fenn magukat. Általában elegendő bármilyen vonatkozásba kerülni bármilyen sajtóorganum adminisztrációjával, vagy a gombamódra szaporodó zuglaposkák valamelyikével, hogy feleltlenül használni lehessen ezt a címet.

Hogy ez a tarthatatlan állapot mennyire alássa a hivatásuk magaslatán álló, tényleges újságírók tekintélyét, bizonyítja, hogy néhány hónappal ezelőtt az egyik temesvári nagyvállalat igazgatója a következő felirású táblát függesztette az ajtójára:

„Újságírókat és akvizitőröket kizárólag szombaton fogadok 10—12 óra között.”

Hogy ezt a jelzőtáblát hamarosan levették az illetővel, nem sokat jelent. De üdvös volna, ha az Újságírószervezet minél előbb foglalkozna ezzel a helyzettel és megtalálná a védekezés módját.

A leghosszabb ut

Az egyik kolozsvári napilap temesvári munkatársa, amikor szóvátettem előtte megfigyeléseimet, bizonyos letargiával kérdezte:

- Volt már Z. vezérigazgatónál?
- Nem — feleltem —, de szándékom felkeresni, mert lapom részére nyilatkozatot akarok tőle kérni.

— Hát csak menjen el — biztatott kollegám, — olyan élménnyel lesz gazdagabb, amelyet nem fog egyhamar elfelejteni.

Másnap délelőtt felkerestem Z. vezérigazgatót. A hatalmas pénzintézet pazarul berendezett folyosóján egyenruhás szolgál állt autamat.

- A vezérigazgató urat keresem — mondtam.
- Ja kérem, — fontoskodott a szolgál — a vezérurral ma nem lehet beszélni.
- Mikor? — kérdeztem.
- Nem tudom, tessék talán a titkár urnál érdeklődni.

A titkár ur, amikor bemutatkozom, egy utánoz-

hatatlan taglejtésel mondotta:

— A vezérigazgató ur nem fogadhat, most nagyon el van foglalva. Tessék csak megmondani, mivel szolgálhatunk?

- Kérem, én interjút szeretnék.
- Igen, igen, vágott szavamba, interju és egy kis üzlet...

— De kérem, feleltem méltatlankodva, én nem akarok semmiféle üzletet.

Még be sem fejezhettem mondatomat, újból közbevetőtt:

— Nem lehet kérem, most nagyon el van foglalva. Tessék talán máskor, talán két hét múlva.

Méltatlankodásom úgy látszik mégis meggyőzhette, mert újból megkérdezte nevemet. Amikor átnyújtottam névjegyemet, még gondolkodott egy-két pillanatra, aztán szónéklül bejelentett.

Szemben ültem a „vezérrel”. Kedves, beszédes öreg ur, aki megelégedéssel hallgatta végig, hogy leküszöböltem titkárja, milyen keresztűz alá veszi az embert, mielőtt a színe elé bocsátja.

— Bocsásson meg, — mondotta — ha itt ülne helyemben, ön is megenné ezeket az övintézkedéseket. Képzélje csak el, naponta tíz busz ember akar velem beszélni és miadegyik pénzt akar. Ha nem kezelünk őket szigorúan, még ennek a pénzintézetnek a vagyona sem volna elég. Természetesen mint látja, — mutatott rám kedvesen — kivétel is tessük.

Később azzal vigasztalt a kollegám, hogy ez itt mindenütt így van. Itt az új ágró is nagyon rossz márká.

A Bánát egy kávéházi ablakból nézve

— Nézzem ki az ablakon — mondta egyik ismerősöm — és látni fogja a Bánát gazlágását.

És valóban. Sváb és román földművesek vonultak el a kávéházi ablak előtt zörgő szekereiken, amelyek elé felpáultkázott tüzes lovak voltak fogva. Ahogy elnéztem a ficánkoló, jól ápolat paripákat és tekintetem résiklott a márkás arokra, önkéntelenül szemem elé tárult a Bánát zsíros, fekete földje. A tanyák boldog tulajdonosain meglátszott a jólét, a gondtalanság. Az egyik szekéren fényes fekete zongora volt rátéve, a másikon szép fehér gyermekkosci. Mindkettő jelei annak, hogy a Bánát földművesei szakítottak a régi tradíciókkal és a polgáriasság felé törekednek.

És, hogy teljes legyen a kép, még valamit Temesvárról. Valamit a kávéházakról, az éjszakai mulatókról. Csak természetes, hogy itt is táncolnak az emberek, főleg a nők. Az egyik délutáni mulatóban egy hölgyet látam, aki öt-hat éves kis lányával ült az egyik asztalnál. És amikor megkezdődött a tánc, a mama otthagya kislányát az asztalnál és táncolt szakadatlanul egy fiatal, szőke ifjával, aki legalább tíz évvel lehetett fiatalabb nála. A hölgy közé ott az asztalnál elaludt... Érdetlődésemre megnyugtattak, hogy az illető hölgy „uriasszony...” Pogány Marcell

Bluz selyemgyapjával Lej 120
Gyapjumellény .. Lej 540
Selyemmellény .. Lej 459
Harisnyák és keztyűk
 minden színben, nagy választékban.

„HELIOS”
 Főtér 7 szám.

Ha művészi kivitelű **fa, vas,** vagy **réz-butort és zongorát** akar vásárolni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg
Székely & Róty
 Erdélyrészi Butorgyár R. T.
 Állandó butorkiállítását. Valódi Bősendorfer, Stingl, Wirh és Produktivgenossenschaft zongorák, továbbá furnirok és kősterneburgi enyvezett lémezek nagy választékban.

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gyopju, műselyem és pamut fonalat, szintartóan, bármilyen színre. **„Kristály”** kelme festő vegytisztító Cluj. 500 és gőzmosógár Telefon

a vála
 Kirá
 (Bucure
 tudósítójától
 sajtóját egy
 helyzet, an
 mondásával,
 fog előállan
 zásának ké
 hétszögeket
 Az ország t
 kívánja, hog
 kormány t
 pontját a p
 tttzik ki, a
 nappal márc
 Ezzel ka
 hogy a kirá
 kormányvál
 ténjék. Ez
 lánya, hegy
 olyan gyors
 azonkívül p
 vonnyavaslat
 vazni. A ka
 27-én estig
 niszterelnök
 esetben Con
 fog felolvas
 nitja a lit
 bejelenté, ho
 Ugyanilyen
 szenátust is,
 szerint nyol
 Március
 adja a lemo
 belátása szer
 mány rendel
 formán elől
 orazágnak n
 amikor nem
 testület ösz
 szakatlan és
 zsakak — h
 lehetetlen is
 törvényenki
 A parlam
 ülésben foly
 A délelőtti t
 kedelmi min
 ter dícsérte
 objektivitásá
 dtli ellentét
 mutatkozik.
 Mirtó: M
 azt, hogy a
 tumok kétha
 Constanti
 megszavazásá
 többséget. E
 vaslat megh
 törekvésit.
 Mania G
 feljánlja a
 képviseletet.
 eljárással csa
 hogy hazafia
 jenek.
 Constanti
 is gondoskod
 ról, de előbb
 A délután
 dasági hátrár
 községi válas
 erőszakoskodá
 közigazgatási
 Duca külüg
 szavai ellen.
 A
 A napire
 jogi javaslat
 délt. Sándor
 hazafiatlan
 zéki szóakok
 pitja, hogy a
 lasztójog eiv
 általános vála

A kormány nyíltan beismeri a választójogi javaslat kisebbségellenes tendenciáit

Királyi dekretum nélkül osztatják fel március 27-én a parlamentet.

(Bucuresti-Bukarest, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A főváros politikai köreit és sajtóját egyre erősebben foglalkoztatja az a helyzet, amely a kormány kűszöbön álló lemondásával, illetve a parlament feloszlásával fog előállni. A választójogi javaslat megszavazásának késedelmezése ugyanis bizonyos nehézségeket támaszt a kormányváltás elé. Az ország tradíciója és a politikai erkölcs azt kívánja, hogy az új választásokat már a jövő kormány tűzze ki, de mert a választások időpontját a parlament feloszlásával egyidejűleg tűzik ki, a kormánynak le kell mondania pár nappal március 27. előtt.

Királyi dekretum nélkül

Ezzel kapcsolatban a „Dimineata” úgy tudja, hogy a király ezigyszer megengedte, hogy a kormányváltozás más formalitások között történjék. Ez azért szükséges, mert az uralkodó látja, hogy a választójogi javaslatot nem lehet olyan gyorsan tető alá hozni, holott sürgős, azonkívül pedig van még több más fontos törvényjavaslat, amelyet feltétlenül meg kell szavazni. A kamara tehát éppen ezért március 27-én estig együtt marad. Ugyanaznap a miniszterelnök, ha egészsége helyreáll, ellenkező esetben Constantinescu miniszter deklarációt fog felolvasni, melyben befejezettnek nyilvánítja a liberális kormány munkáját, egyben bejelenti, hogy a parlament mandátuma lejárt. Ugyanilyen külsőségek között rekesztik be a szenátust is, habár ez még a régi alkotmány szerint nyolcéves mandátummal alakult meg.

Törvényen kívüli állapot

Március 27-én, vagy másnap a kormány beadj: a lemondását. Az új kormány azután saját belátása szerint kitűzi a választásokat az alkotmány rendelkezéseinek határain belül. Ilyen formán előáll egy párnapos időköz, amikor az országnak nem lesz törvényhozó testülete és amikor nem lesz dekretum sem a választási testület összehívására. Ez a helyzet nemcsak szokatlan és természetellenes, — írja a „Dimineata” — hanem más országokban egyenesen lehetetlen is, mert külföldön nem ismernek ilyen törvényen kívüli állapotot.

Maniu megvédi a kisebbségeket

A parlament egyébként vasárnap is három ülésben folytatta a választójogi javaslat vitáját. A délelőtti ülést Constantinescu Tancred kereskedelmi miniszter beszéde töltötte ki. A miniszter dicsérte az ellenzéket a vitában nyilvánított objektivitásáért, majd konstatálja, hogy az egyedüli ellentét csupán a 40 százalékos kérdésében mutatkozik.

Mirtó: Mi alkotmányellenesnek deklaráltuk azt, hogy a szavazatok 40 százaléka a mandátumok kétharmadát kaphassa.

Constantinescu Tancred: A főbb törvények megszavazásához a javaslat előírja a kétharmad többséget. Ezt biztosítani kell. A törvényjavaslat meghínsítja a kisebbségek ellenséges törekvésit.

Maniu Gyula: A gyulafehérvári paktum felajánlja a kisebbségeknek a proporcionális képviselést. Ezt respektálnunk kell. Az ilyen eljárással csak arra készítetik a kisebbségeket, hogy hazafiatlan tendenciájú koalícióra lépjenek.

Constantinescu Tancred: A törvényjavaslat is gondoskodik a kisebbségek képviseltetéséről, de előbb a többség biztosítása a fontos.

A délutáni ülésen Deleanu a vámtarifa gazdasági hátrányairól beszél. Mata tiltakozik a községi választások alkalmával történt több erőszakoskodás ellen. Jacobescu a beszarábiai közigazgatási visszasságok miatt panaszodik. Duca külügyminiszter tiltakozik Jacobescu szavai ellen.

A liberálisok nem akarnak koalíciót

A napirendre áttérve, Florescu, a választójogi javaslat előadója tartotta meg záró beszédét. Sándor József és Pistiner beszédeiben hazafiatlan magatartást lát. Támadja az ellenzéki szócsokokat és cáfolja érveiket. Megállapítja, hogy a törvényjavaslat az általános választójog elvén épült fel. Mindig híve volt az általános választójognak és nem is vállalta volna

az előadói szerepet, ha a javaslat ettől eltért volna. Az ellenzék által kifogásolt mandátum-többletet csak akkor kapja a relatív többségben levő párt, ha abszolút többség nem jön létre, aminek célja, hogy elkerüljék a koalíciókat.

Lupu: Jobb megoldás az ellenzéki pártok koalíciója, mint a kisebbségben levő kormány-párt uralma.

Lezajlott a bórkereskedők temesvári országos kongresszusa

Erdélyi és bánáti szervezetet és külön körzeteket alakítottak

(Timisoara-Temesvár, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma zajlott le Temesváron a bórkereskedők országos kongresszusa. A kongresszuson az összes erdélyi és bánáti városok képviselve voltak, de ezenkívül számos regáti bórkereskedő is jelen volt. Kun Richard a kongresszus elnöke a kora délelőtti órákban nyitotta meg az értekezletet és hosszabb beszéd kíséretében vázolta azokat a hátrányokat, amelyek abból származtak, hogy a bórkereskedők nem voltak egységesen és országosan megszervezve. A kérdéshez többen szölköztek hozzá, majd Farkas Ernő kolozsvári kereskedő

Florescu, a törvényjavaslat alkotmányos jellegét védi és ellentmondásokat konstatál az ellenzék nézetel között. Ami a választásokat illeti, a legnagyobb fontosságúnak azt tartja, hogy a törvényjavaslat kizárja a szavazás meghamisítását és előírja a szavazás folytonosságát éjszakára is, úgyhogy a csalások ki lesznek zárva.

Florescu beszéde után a választójogi törvényjavaslatot általánosságban megszavazták.

Az éjjeli ülésen megkezdődött a választójogi javaslat szakaszonkénti tárgyalása. Alig jutnak el azonban az első szakaszhoz, amelyhez Mirtó kér szót, az elnök az ülést határozatképtelenség miatt berekesztette.

indítványára megalakították az erdélyi és bánáti bórkereskedők országos szervezetét, melynek elnöke Kun Richard, a bársági kereskedő egyesületek elnöke lett, míg társelnököknek Bergner Dezsőt és Gráf Andrást választották meg.

A megalakult szervezet külön körzeteket alakított, mégpedig Temesvár, Arad, Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely, Gyulafehérvár, Nagyszeben és Brassó székhelyekkel. A központi szervezet ideiglenes működési helye Temesvár lesz mindaddig, míg az első közgyűlés e tekintetben másként nem határoz.

A kormány tagjai megbeszélték a lemondás részleteit

A mai minisztertanács

(Bucuresti-Bukarest, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ülésének végeztével a kormány tagjai ma délután hat órakor minisztertanácsra ültek össze. Részletesen megvitaták azokat a törvényjavaslatokat, amelyeket még ebben a parlamentben keresztülvizsnek. Elhatározták, hogy a legsürgősebb és különös specialitással bíró javaslatokat szavaztatják meg első sorban és ha idő lesz rá, csak akkor kerül sor a többi javaslatokra is. Először tehát a posta autonómiájára vonatkozó törvényjavaslatot terjesztik be. Befejezett tény, hogy a szesz, a bélyeg, a szövetezeti és a kultustörvénytervezet nem kerül megszavazás alá.

Ezután megbeszélték a kormány lemondásának részleteit. Végül a választójogi törvényjavaslatl kapcsolatos módosításokat vitatták meg. Megemlítendő, hogy az utóbbi 6 hétkben ez volt az első minisztertanács, amelyen Bratianu Jonel is résztvett.

A francia kormány újabb jegyzéket intézett Magyarországhoz

Felelősségre vonja Bethleneket a frankügy eltussolási kísérletéért. Schultze holttestét ma boncolják fel

(Budapest, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Politikai körökben elterjedt hírek szerint a francia követ szombati délután a francia kormány egy szóbeli jegyzékét nyújtotta át a magyar kormánynak a Mészárosnál néhány nappal tartott házkutatás ügyében. A házkutatást ugyanis a francia megbízottak nélkül tartották meg, holott ők ezt hetek óta sürgették. A francia követ azt a kérdést intézte Valkó miniszterhez, hogy miért nem hívták meg a francia megbízottakat ehhez a fontos házkutatáshoz és hogyan egyeztethető össze ez az eljárás azzal a megállapodással, amely a két kormány között a francia megbízottaknak a nyomozásban való részvétele tekintetében létrejött. Valkó azt válaszolta, hogy ebben az ügyben nincsenek közelebbi információi, egyszersmind hangsúlyozta, hogy a magyar kormány tiszteletben kívánja tartani a kollaborációra vonatkozó megállapodást és a Mészárosnál tartott házkutatás ügyében félreértésről, vagy mulasztásról lehet szó. Kijelentette azt is, hogy a magyar kormány a vizsgálat eredményéhez képest ebben az ügyben intézkedni fog és ennek megtörténte után végleges választ ad a francia követnek. A francia követ szöbhözta, hogy az utóbbi napokban több tanu, közöttük Károlyi Imre és ögróf Pallavicini kihallgatásit mellőzték, a vádat némelyekkel szemben elejtették, másokat szabadon bocsátottak és felvetette a kérdést, hogy a magyar kormány mindent összeegyeztethetőnek tartja-e a teljes igazság felderítésének érdekével. Valkó külügyminiszter azt válaszolta, hogy a kormány a bírói intézkedésekre nem gyakorolhat befolyást.

rültek forgalomba, hogy Schultze nem természetes halállal halt meg, hanem megmérgezték. A berlini „Tag” című lap most azt jelenti, hogy a foghízos orvos gyomorvérzést állapított meg a halál okául. Schultze az utóbbi hetekben paroxizmusban szenvedett, de a halála előtti napon váratlanul megnyugodott és az őrt, aki a vacsoráját vitte volt be, már nem fogadta a szokásos szitkozódásokkal. A vacsorához azonban nem nyult hozzá. Egy óra múlva rosszul éltől panaszkodott és vért kezdett köpni. A gyorsan előhívott orvos gyomorvérzést konstatált és intézkedett, hogy Schultzét vigyék át a rabkórházba. Mielőtt azonban a koci a kórházba ért volna vele, Schultze kiszenvedett. Annak az elmeógyógyintézetnek az igazgatója, ahol Schultze az utolsó heteket töltötte, kijelentette az újságíróknak, hogy Schultze sohasem panaszkodott neki gyomorbajáról.

Berlinből jelentik: Schultze holttestét hét-főn fogják felboncolni. A hatóságok vizsgálatot indítottak annak megállapítására, hogy a súlyosan megbetegedett embert a vizsgálati fogóságban miért nem részesítették orvosi kezelésben. Schultze mindjárt a börtönbe való beszállítása után súlyos idegrohamot kapott és fogóságának tizenhat napja alatt husz fonttal esett a testsulya, mert nem bírta a rabkosztot. Erre a súlyos körülményre, úgy látszik, nem voltak tekintettel. Schultze holttestét ma délután fogják felboncolni.

Honcsortakarók,
brokátok, butorszövetek legolcsóbb bevérsárlási forrása Back Bernát,
Oradea-Mare, P. Regina Maria I.
Telefon 9-55

Lej 120
Lej 540
Lej 459

keztyük
lasatékban.

OS

vagy rész
vásárolni, ne
sárhelyre

Réty
yár R.T.
Bösendorfer,
senschaft zou-
osterneuburgi
lasztékban.

Telefon
500

Az ellenzéki pártok nagyváradai nagygyűlése

Lázár Aurél volt miniszter a nemzetiségi egyenjogúságról. A Magyar Párt és a zsidóság

(Oradea-Nagyvárad, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap tartották meg az egyesült ellenzékbe tömörült demokratikus pártok és a zsidó választási blokk választási népgyűlést az Atlantic-mozgóban. Egész tárgyalagosan meg lehet állapítani, hogy az ismét elrendelt közvéleményi választás elébe Nagyvárad demokratikus románjai, komoly munkássága és öntudatos zsidói a legteljesebb bizalommal és lelkesedéssel néznek s a tegnapi népgyűlés mintegy biztos előjele annak, hogy a liberális-magyar lista ismét kudarcot fog vallani.

Az egyesült ellenzék, a munkásság és a zsidó választási blokk együttes népgyűlésén mintegy 3000—4000 főre menő tömeg vett részt, amely mindvégig a leglelkesebb hangulatban hallgatta meg a gyűlés szónokait.

A zsidó közönség körében nagy lelkesültséget váltott ki, mikor a gyűlés elnöke bejelentette, hogy a zsidó választási blokk nevében dr. Fischer József, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke fog beszédet mondani.

A gyűlés lefolyásáról a következő részletes tudósításunk számol be:

Ötezer résztvevő

Az Atlantic mozgó hatalmas terme délelőtt féltizenegy órára már zsúfolásig megtelt. 11 órakor megérkezik dr. Lázár Aurél, a Nemzeti Bank nagyváradai elnöke. Kisérteiben vannak: dr. Simona György, a parasztpárt nagyváradai elnöke, dr. Fischer József, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, dr. Rozvány Jenő, a munkásság képviselője és dr. Bárdos Imre, az E. Zs. N. Sz. nagyváradai csoportjának elnöke.

Dr. Lázár Aurél néhány rövid román szóval megnyitja a gyűlést és a szót Dr. Simona Györgynek adta át, aki a következőket mondja:

— A legutóbb lezajlott választások óta a helyzet megváltozott. Az uszítók egymásra találtak. Az egyik oldalon a magyar, a másik oldalon a román uszítók, akik valamennyien a sovinizmus jelszavával uszítják a tömegeket. Az ellenzék az arany középutat választotta és nem tesz megkülönböztetést román, magyar, zsidó vagy német nemzetiség között.

Müller Kálmán szakszervezeti elnök a temesvári tanács tagja, a temesváriak üdvözlését tolmácsolja. Élesen kritizálja a korrupciót és azt mondja, hogy amióta a liberálisok uralmon vannak, 2x2 csak feltételesen 4, nevezetesen csak akkor, ha a liberálisok akarják.

Dr. Rozvány Jenő (munkásság) fokozott kintartásra szólítja fel a megjelenteket. Azzal vádolja a liberálisokat, hogy az önálló román listával le akarják választani a románokat a munkásság oldaláról.

Dr. Lázár Aurél most kijelenti, hogy dr. Fischer József az erdélyi zsidóság illusztris vezérférfia fog beszélni.

Dr. Fischer József beszéde

Dr. Fischer József a következőket mondotta: — A liberális-magyar paktum kudarcot váltott úgy a kormány irányában, mely abból semmit sem váltott be, mint a magyar nép irányában, amelynek voksait nem sikerült szállítani a közvéleményi választásokon. Nem is lehetett más sorsa ennek a paktumnak, mely nem a magyar nép akaratából fakadt, hanem ellenkezéleg: a nép legjobb meggyőződése és józan ítélőképessége ellenére akarták rákötölni, amely sehogysem tudta megérteni, hogy miért kell most a liberálisokkal menni, azokkal, akik a kisebbségek szabadságjogaival szemben vajmi kevés érzéket árultak el.

— Mondhatnók, hogy ez a Magyar Párt belügye. A testvér-kisebbségeket csak ott kezdte a levitézlett magyar-liberális paktum érdekelni, ahol a közös kisebbségi sorsra való tekintettel belevágtott az összes kisebbségek érdekeibe, miután szentesítette a multa vonatkozó eddigi liberális politikát és mert nemcsak a demokrácia, hanem a kisebbségi szolidaritás megtartását is jelentette.

Milyen zsidók kellenek a Magyar Pártnak?

— Nem belügy a Magyar Párt magatartása abban a részében sem, hogy velünk, zsidókkal

szemben, milyen álláspontra helyezkedik. A Magyar Párt váradai tagozata kifejezetten elárkózik a zsidó nemzeti alapon álló zsidósággal való tárgyalástól, mert csak azt tekinti zsidónak, aki magyar ködmönt öltve magára, elrejtteni igyekszik zsidó jellegét, de tudni sem akar azokról a zsidókról, akik öntudatosan és nyíltan a zsidó néphez tartozóknak vallják magukat.

— A váradai zsidóságnak szemelőtt kell tartania, hogy minden a Magyar Párt listájára leadott szavazat erősíti azt az irányzatot, amely a zsidóságnak népjellegét el akarja szüntetni és hol románnak, hol magyarnak minősítve, a zsidó népet politikai játékszerként igyekeznek saját céljaikra kiaknázni. A zsidóság önmaga akarja intézni a sorsát és nem kér senkinek a gyámkodásából. Az egész ország zsidósága, beleértve a régi királyságot, Besarabiát és Bukovinát is, az egyesült ellenzék mellett foglalt állást és adta le szavazatait. Senkisé fogja elhinni, hogy az egész ország zsidósága tévedett és csak a nagyváradai liberális-magyar listán szereplő, zsidóságot gondosan takargató néhány zsidó jár a helyes uton. Nagyvárad zsidósága azt fogja cselekedni, amit az egész ország zsidósága tett: diadalra viszi az egyesült ellenzék zászlaját.

A trójal fa-ló

— A másik oldalon azzal kérkednek, hogy az új lista önálló magyar lista. Ki ne ismerné a trójai fa-ló történetét? Amikor a görögök harccal nem bírták bevenni Trója városát, csellel egy falovat csempésztek be Trója városába. Athéne istennő részére szánt áldozatnak hirdették a falovat, melynek gyomrában görög harcosok voltak, akik felégették és porrá zúzták a gyanútlan Tróját. Az önálló magyar lista az a trójai fa-ló, amelynek gyomrában a demokrácia ellenségeit, a liberálisokat akarják becsempészni Nagyvárad falai közé. Vigyázzon Nagyvárad lakossága, nehogy a csellel sikerüljön!

Fischer József dr. beszédét a zsidó hallgatóság többszöri tapsvihara szakította meg.

Ki a román?

Dr. Lázár Aurél következők ezután, aki szünni nem akaró tapok között emelkedik szó-lásra. Románul beszél, majd engedélyt kér, hogy magyarul folytathassa. Beszédét azzal kezdi, hogy helyreigazítja Müller tanácsos kifejezését. Annak a reményének ad kitéjezést, hogy a szónok is úgy gondolta, hogy Románia nem hibás abban, hogy kétszerkettő nem négy, hanem a liberális kormány hibája ez. Ebben a pillanatban nem tudja, hogy az önálló román lista megszületése óta ő micsoda. *Ki a román?* Kijelenti, hogy ostort fog fenni és lángpallossal fogja kizavarni azokat, akik fejenbélijeget akarnak a nép homlokára sütni. Bejelenti a népgyűlésnek, hogy bizonyos urak alattomosan meg akarják bontani az ellenzék sorait. Hangsúlyozottan kijelenti, hogy kitart a cionisták és a dolgozók mellett és azokat senki kedvéért és semmi körülmények között el nem árulja. Kijelenti továbbá, hogy ő hajlandó lett volna a Magyar Párttal is egy becsületes lista összeállítására, de akik vétettek a sajtószabadság ellen, akik megtámadták a bírói függetlenséget, ezekkel az egyénekkkel nem lehet egy listán.

Dr. Szántó Dzsó munkáspárti szónok kritizálja a liberális uralom politikáját és ezzel az impozáns népgyűlés délután két órakor a legnagyobb rendben véget ért.

Hölgyeim! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg

IDEAL

nőikalap tizlet ujdonságait. Selyem, szalag és szalmakalapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készítenek gyári árban.

Oluj, Oalea Regole Ferdinand 8.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Glaszkalay János és dr. Marton Erac
Feloldó szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkének utágyománál csak a tiszta megjelölésével engedjük meg.

Az Uj Kelet fiókiadóhivatalai és szerkesztősegei:

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda, Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2. (Erayűzet.)

Sighetul-Marmatiei-Máramarosszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara-Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy-u. 2.

A mai naptár

Kedd

5686. Niszán 8.
1926. március 23.

— Óriási érdeklődés a palesztinai-egyiptomi társas kirándulás iránt. Az Uj Kelet korábbi számaiban ismertett palesztina-egyiptomi kirándulás iránt Erdély egész zsidósága körében páratlan érdeklődés nyilvánul meg. A posta garmadával hozza szerkesztőségünkbe a jelentkező és érdeklődő leveleket. Minthogy a legtöbb jelentkező bejelentette igényét a kóser-ellátásra, szerkesztőségünk lépéseket tett a kirándulást rendező társaságnál, hogy ne csak a vegetáriánus koszt által tétessék lehetővé a résztvevőknek a rituális étkezés szabályainak betartása, hanem, ha megfelelő számú jelentkező akad, úgy állíttassék fel a hajón egy megfelelő felügyelet alatt álló orth. kóser konyha. Kijelentés van rá, hogy szerkesztőségünknek ez a kezdeményezése teljes sikerrel fog járni. Minthogy már nagyon rövid idő áll rendelkezésre, felkérjük olvasóinkat, hogy részvételi szándékukat lehetőleg postafordultával jelentsék be szerkesztőségünknek.

— A polyánai rabbi elutazott Nagyváradról. Egy régebbi cikkből az Uj Kelet olvasói ismerik már Cheskel Mordecháj Wiesel kabolya-polyánai csodarabbit, aki rövid idő alatt országos hírűvé lett. Az egyszerű sakterből országoshírű csodarabbivá lett polyánai rabbihoz tizezrével vándorolnak a hívők. Ez történt Nagyváradon is az elmúlt szombaton, ahol a vizsnici rabbit látogatta meg Cheskel Mordecháj Wiesel. A rabbi olyan tömegek keresték fel és a városban olyan lázas izgalom uralkodott, hogy ott tartózkodásának megzakarításával Wiesel rabbi kénytelen volt visszautazni Csehslovákiába. Most a Beszterce melletti kis Szászlekenca zsidó hitközsége Pasztenák Salamon utján vendégül meghívta a polyánai rabbit, aki megígérte, hogy minden valószínűség szerint április 10-re, vagy 17-re odautazik. A járási hatóságok, élükön Simon főszo-gabíróval biztosították a lekencéi hitközség elnökségét, hogy a rabbi látogatása idején a rend fenartásáról minden körülmények között gondoskodni fognak. Tekintettel arra, hogy különösen nők keresik fel abnormális tömegben, a polyánai rabbi elhatározta, hogy nőket eszentul nem fogad és csak férjüket, vagy férfi hozzátartozóik útján hajlandó azoknak tanácsokat adni.

* Felhívás. Felkérjük az összes K. K. L. biztosokat, az Aviva és Barisszia szervezetek K. K. L. biztosait, hogy a Purim akció és a márciusi adományok végösszegét sürgősen utalják át az Erdélyi Irodához. Az eredményekre a márciusi kimutatásunk feldolgozása és közlése végett mulhatatlanul szükségünk van. A Föld pészachi száma még ezen a héten megjelenik úgy, hogy az adományok beküldése további halasztást nem szenvedhet.

— Rabindranath Tagore súlyosan megbetegedett. Londonból jelentik: Kalkuttai távirat szerint Rabindranath Tagore, a világhírű hindu költő, néhány nap óta súlyos beteg. Orvosai szerint állapota aggodalomra ad okot.

— Haláloz
tegeskedés utá
ner Emánuel
nagy tudásu fe
néhai Glaszner
jártak a jesivá
nemzeti mozg
költ gondolkod
zsidó nemzeti
volt, de mint
is nagy becsül
Waldner Mór
Kasztner Izák
Kasztner R:ze
apját gyászolja
metése hátfón
mellett. A te
a kolozsvári o
itt megindító
halottól. — S
gyárváros sattu
tora, Friedm
Friedmann Ja
el rövid szent
volt főkéntora
iránt általános
éves bécsi egy
dásban megha
gedett, akkor
átlyukasztott,
volt és hét
legtehtényes
gyermeké.

— Nagyv
kereskedő. T
rűlmények kö
bat délután
nagykeresked
róság ülésen
zött el a tárg
lozsvárra. Csa
dött Nagy K
rendőrség ter
indított, de e
helyét felfede
gyobb összeg
tényt követte
az irányban

— Puszt
Piatra Neamtz
tűzvész keletk
vaszított négy
ben óriási pán
kezdetleges a
tűzet lokalizál
lanul az utcán

— A szil
Armand vigj
mutatva a k
szombat este
szonyi problé
zik. Egy kor
szinesznő éle
ki a szerzők.
az idő, miko
talabb gener
sát tett köve
hazahivat Lo
Azonban a c
mint amenny
és kifizát is
lusi életbe a
nésnő öreg
darabjának a
hosszas rábe
a szerepet é
zőknek a ha
dünk arról,
csak egy hu
őreg, hanem
szereplők eg
Lili alakítás
mélyült és
Mihályffy I
abbé karakt
délye és bő
önzetlen bar
pében. Köz
játéka és k
hozzájárult
tes többi ta
Kemény Lás
a csöpp Pe
szereplőit t

Halálozások. Egerezen tegnap hosszas betegeskedés után örökre lehunyta szemét Waldner Emánuel 72 éves korában. A tekintélyes, nagytudású férfit 50 éves barátság kötötte néhai Glasner Móse főrabbihoz, akivel együtt jártak a jesivára és együtt küzdöttek a zsidó nemzeti mozgalom frontján Erdélyben. A fankölt gondolkodású Waldner Emánuel az egerei zsidó nemzeti szövetség csoportjának dísz-lelőke volt, de mint jótékony polgár más körökben is nagy becsülésnek és tiszteletnek örvendett. Waldner Mór a Kisintéző Bizottság tagja, Kaszner Izákné és Korach Samuné apját, Kaszner Rezső, az Uj Kelet munkatársának nagyapját gyászolja a megboldogultban, akinek temetése hílfőn délután folyt le óriási részvét mellett. A temetésre kiutazott Glasner Akiba, a kolozsvári ortodox hitközség főrabija is és itt megindító szavakkal búcsúzott a nagy halottól. — Súlyos veszteség érte a temesvári gyárvaros satusqo hitközségét, melynek főkantora, Friedmann Jakab váratlanul elhunyt. Friedmann Jakab ötvenhét éves korában hunyt el rövid szenvedés után és közösségének 31 évig volt főkantora. A városban a főkantor elhunytá iránt általános a részvét. — Popper Imre 21 éves bécsi egyetemi hallgató ma vakbélgyulladásban meghalt. Egy héttel ezelőtt megbetegedett, akkor operációt hajtottak rajta végre, átlukasztott, vagy perfolmált vakbélgyulladás volt és hétnapi kiülődés után meghalt. A legtekintélyesebb nagyváradi kereskedőcsalád gyermeke.

Nagyváradon eltűnt egy kolozsvári kereskedő. Tudósítónk jelenti: Titokzatos körülmények között tűnt el Nagyváradon szombat délután Nagy Károly ismert kolozsvári nagykereskedő. Nagy Károly egy választottbírói ülésen vett részt és délután azzal távozott el a tárgyalásról, hogy visszautazik Kolozsvárra. Családja tegnap táviratilag érdeklődött Nagy Károly sorsa iránt. A nagyváradi rendőrség természetesen széleskörű nyomozást indított, de eddig nem sikerült tartózkodási helyét felfedezni. Miután Nagy Károlynál nagyobb összeg volt, nem lehetetlen, hogy bűntényt követtek el ellene. A rendőrség ebben az irányban is folytatja a nyomozást.

Pusztító tűzvész Piatra Neamtzban. Piatra Neamtzban jelentik: Ma délelőtt pusztító tűzvész keletkezett, amely pillanatok alatt elhamvasztott négy emeletes lakóházat. A lakosság körében óriási pánik keletkezett. A tűzoltóság a megkezdett szerszámaival csak nehezen tudta a tüzet lokalizálni. A leggett házak lakói hajléktalanul az utcán állanak.

A színész. (Jacques Bousquet és Paul Armand vigjátéka. Fordította Szép Ernő. Bemutatva a kolozsvári Magyar Színházban). A szombat este bemutatott ujdonság az örök aszszonyi problémával, a megöregedéssel foglalkozik. Egy korra idős, de tehetségre nézve fiatal színész életének jelentős mozzanatát hozzák ki a szerzők. Nicole Walter belátja, hogy eljött az idő, mikor a világot jelentő deszkákat a fiatalabb generációnak át kell adnia. Elhatározását tett követi és fiával, akit hosszú idő után hazahívat Londonból, vidékre akar költözni. Azonban a családi boldogságból többet kap, mint amennyit remélt, mert fia fiatal feleségét és kislát is magával hozza. A harmónikus falusi életben azonban mint villám csap be, a színész öreg barátja, aki a szezon legújabb szindarabjának a főszerepét hozta el. A színész nösszas rábeszélésre természetesen elfogadja a szerepet és ezzel jogosultságot nyújt a szerzőknek a harmadik felvonásra. Itt meggyőződik arról, hogy a nagymama színész, nemcsak egy husz éves lány szerepe nem volt öreg, hanem a szerelemre is még elég fiatal. A szereplők egytől-egyig kiválóit nyújtottak. Poór Lili alakítása a címszerepben ragyogó volt. Elmélyült és kifinomodott művészetet nyújtott. Mihályfy László „szencziós” volt a falusi abbé karakterfigurájában. Janovics Jenő kedélye és bönhomija nagyszerűen érvényesült az önzetlen barát és öreg színházi habitú szerepében. Könyves-Tóth Erzsébet fiatalaságtól ragyogó játéka és kedvesen angolos kiejtése sokban hozzájárult a kitűnő előadáshoz. De az együttes többi tagjai is, Lackó Aranka, Marsi Gizi, Kemény László, Cselle Lajos, Homokai Pál és a csöpp Pethe Piri kiválóit adtak. A bemutató szereplőit többször tapsolták ki. (K. I.)

Az angol kormány teljesítette a palesztinai zsidóság követeléseit a határórség kérdésében

Zsidó csendőrsége is lesz Palesztinának. Egységesítik a palesztinai és transzjordániai véderőket

(Jeruzsálem, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai zsidóság, de a diaszpóra zsidó népének is régi és jogos követelménye nyert kielőgítő rendezést egy rendelettel, amelyet a londoni gyarmatügyi minisztérium bocsátott ki a palesztinai határórség újjászervezése ügyében. Az Uj Kelet több ízben megemlékezett azokról a tiltakozásokról, amelyek az angol parlamentben is elhangzottak az ellen, hogy Palesztina határainak megvédésére kirendelt csapatokban kizárólag arabokat és cserkészeket alkalmaztak.

Egyik legutóbbi parlamenti beszédében Wedgwood ezredes élesen kikelt az angol gyarmatügyi kormány ellen, amely huzza-halasztja a zsidóknak a védőcsapatokba való felvételét és erélyesen követelte, hogy a zsidók nemzeti otthonukhoz való jogai a fegyveres határvédő csapatokban való részvétel kapcsán fejeződjének ki. A hatásos beszédre az alsóházban Amery gyarmatügyi miniszter válaszolt, de csak annyit mondott, hogy közöttük és Plumer palesztinai kormányzó között levélváltás

van folyamatban a zsidóknak a határórségi csapatokba való felvétele tárgyában.

Az ügy most az angol közvélemény nyomása alatt, főleg pedig Wedgwood erélyes fellépése következtében kedvező döntést nyert. Jeruzsálemből érkező hírek szerint ugyanis a londoni gyarmatügyi minisztérium már átküldötte a kormányzósághoz a palesztinai határórség újjászervezésére vonatkozó intézkedéseket. Ezek szerint a régi instrukciók, amelyek értelmében a védőrség főleg arabokból és cserkészekből állhat, hatályát veszítette. Ezentúl zsidó csendőrök is átvethetők a határórségi csapatokba. Ezt a rendelkezést a közeli napokban közzé fogják tenni.

E rendelkezéssel egyidejűleg jön a hír, hogy április elsején befejeződik a palesztinai és transzjordániai véderők egységesítése. E csapatok fölött lord Plumer marsall, Palesztina kormányzója fog mint főparancsnok rendelkezni. A katonai szervezkedés befejezése után májusban proklamálni fogják Transzjordánia alkotmányát.

Lezajlott a kolozsvári Nőegylet gyermekdelutánja. A kolozsvári Izraelita Jótékony Nőegylet vasárnap délután nagysikerű gyermekdelutánt rendezett a Newyork nagytermében. Bősos látványt nyújtottak a zene ütemeire táncoló baba párok. A delutánt estély követte, amely a késő éjjeli órákban ért véget. A teljes jövedelmet a Nőegylet által fentartott árvaház alapjára fordították.

Megnyílt

HAFNER és ROHN bűrkereskedése

Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 7.

Cipész és csizmadialparosok olcsó beszerzési forrása.

Tengerzuzás címmel a napokban hagyja el a sajtót Kibédi Sándor, az Uj Kelet olvasói elít is ismert kiváló erdélyi költő verskötetete. A könyv megrendelhető az Uj Kelet könyvosztálya utján is. Ára 60 lej, amatőr-példány 150 lej.

Békafejvel születelt a világra egy csecsemő. Vasvarról jelentik: A marcaltői cigánytáborban Horváth Kátharina cigányasszony egy olyan csecsemőt hozott a világra, amelynek a feje egy béka fejéhez hasonlított. Az újszülött nem volt élelkes és röviddel a születése után meghalt.

Betörték a kolozsvári Magyar Színház irodájába. A kolozsvári Magyar Színház igazgatósága feljelentést tett B. K. Sándor foglalkozás nélküli egyén ellen, aki vasárnap a kora reggeli órákban behatolt a foyerban levő személyzeti irodába és az iróasztalt felfeszítve, mintegy 2000 lej készpénzt elemelt. A nyomozás megindult.

*** Pályázati hirdetés.** Az aradi n. sz. izr hitközség intelligens fiatalembert keres, aki a jegyzői hivatal ügykezelésének elsajátítását hivatásának tekinti. Kellő héber tudást, a kettős könyvelésben való jártasságot megkívánjuk. Pályázati határidő f. évi április 15. A adon, 1926 március hó 17. Az előjáróság

Megkezdtek az Averescu-Vladescu-affér tárgyalását. Bukarestből jelentik: Stratiulescu tábornok elnökletével összeült az a bizottság, amely a Vladescu-Averescu-affért van hivatva megvizsgálni. A bizottság tagjai: Pavelu és Popovici tábornokok. Az előadói tisztelet Lupu tábornok látja el. Tanúként beidézték Trancu Jasit, Goga Octavian, Madgearut, Demetrescu Brailat, Mirtot, Mironescut és Grigore Filipescut. Filipescu levelet küldött a bizottságnak, amelyben bejelenté, hogy nem hajlandó az ügybe beleavatkozni és így nem jelenik meg a bizottság előtt vallomástételre. A bizottság megállapította az akták és a vádlott jelentése alapján, hogy az affér tisztán katonai karakterű és nem lehet annak semmilyen politikai jelleget tulajdonítani. Így aztán a beidézett tanúk kihallgatásától a bizottság elállott.

Érdekes volt Vladescu vallomása, aki kijelentette, hogy az incidens ugyancsak, mint a tavalyi konfliktus Bratianu Jonel és Averescu között. Akkor is Bratianu Jonel, a tartalékos tiszt állott szembe Averescu aktív tiszttel. A bizottság holnap újabb ülést tart.

* A „Tungsrám” izzólámpák takarékos áramfogyasztása, jó világítás mellett csökkenti a havi kiadásokat. 2

Mozgók műsora:

Március 23.

Select-mozgó

Mától kezdve a Metro-Goldwyn első-rangu filmje, a

Sphinx

(Üfonsége vár...)

A híres amerikai író, Elgnor Glyn közismert regénye után filmre alkalmazta **King Vidor**, a nagynevű rendező. — Főszerepekben Aileen Pringle és John Gilbert. Vakító pompával kiállított orosz tárgyú film.

Műsoron kívül bemutatjuk: **Mussolini látogatása a Fiat műveknél.** Csupán néhány napra óriási áldozatok árán beszerzett filmet.

Uranla-mozgó

Ma mutatja be HARRY PIEL legújabb nagy filmjét,

Zigano-t

(Pénzt vagy életet)

A híres és népszerű Harry Piel legvonzóbb alakítása

Apollo-mozgó

Gyorsabb, mint a halál

Nagy kalandfilm, a főszerepben Harry Piel

23
zsidó
on Erac
a terrá:
s szer.
rlapiroda,
sigmond,
léktér 2.
en: Fried
la, Zeidó
ai-egyip-
Uj Kelet
a-egyip-
zsidósága
al meg. A
günkbe a
linthogy a
ét a köser-
tett a ki-
necsak a
ehetővé a
abályainak
nu jelent-
hajón egy
rth. köser
sztőségünk-
kerrel fog
idő áll ren-
ogy rész-
fordultával
ott Nagy-
Kelet olvasói
esl kabolya-
att országos
országshírű
ezrével ván-
áradon is az
bit látogatta
abbít olyan
yan lázas iz-
nak megsza-
visszaautazni
tti kis Szász-
alamon utján
ki megigérte,
s 10 re, vagy
lűkőn Simon
pei hitközség
ején a rend-
között gondos-
különösen nők
olyáni rabbi
fogad és csak
ján hajlandó
K. K. L. biz-
zetek K. K.
s a márcinai
ják át az Er-
s a márciusi
vézett mulha-
pészachi száma
hogy az ado-
st nem szen-
lyosan meg-
alkuttai távirat
lghírű hindu
Orvosai szerint

KÖZGAZDASÁG

Eredménytelenül végződtek a sármási földgáztársaság tárgyalásai a gyárosokkal

(Bucuresti-Bucarest, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban fejeződött be a kereskedelemügyi minisztériumban a sármási kommercializált Nemzeti Földgáz Részvénytársaság tárgyalásai a gyéresi, tordai és marosújvári gyárosokkal. A tárgyalások előzményeként megírtuk már, hogy a földgáztársaság arra akarja kényszeríteni a gyéresi, tordai és marosújvári gyárosokat és általában a gáz-fogyasztókat, hogy 60-80 millió lej költséggel kompresszort állítsanak be.

A tárgyalások a kereskedelmi minisztériumban a múlt héten két napon át folytak Buruiana vezérigazgató elnöke alatt. A Földgáz-társaságot Motas mérnök képviselte, a gyárosok álláspontját legelősebben Lázár Vasile mérnök fejtette ki, aki hivatkozott arra az általunk is ismerttetett álláspontokra, hogy a Földgáztársaság — amely szerződésellenesen állandóan emelte a földgázárakat, elvesztette jogát ahhoz, hogy a magyar állam és a vállalatok között kötött szerződésre hivatkozhasson. Motas kifejtette, hogy új szondák bekapcsolásával sem tudnák elérni azt, hogy a nyomás a vezetékben elegendő legyen és nem kerülhet el egy kompresszor beállítása. 1800 lóerős gépre volna szükség, hogy a vezetékben a nyomást 25 atmoszférára felfokozzák. Ezzel egyidejűleg azonban a mai 260 000 köbméter termelést felemelhetnék 540 000 köbméterre.

A tárgyalások során kiszámították, hogy köbméterenkénti 7 banis emeléssel a társaság amortizálni tudná a kompresszor beállításának költségeit, ha ő fedezné. A földgáztársaság ezt mégsem vállalta, hanem ragaszkodik ahhoz, hogy a gyárosok állítsák be a kompresszort saját költségükön, amit ezek nem fogadtak el és így az értekezlet eredmény nélkül oszlott szét.

Szabályozták a faexport vámdíját.

Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter egy körrendeletben közölte, az összes vámközvegekkel, hogy az alábbi erdőipari termékek exportjában vegyék figyelembe a következőket: A fenyőtönköknél, melyek szélessége a közepén meghaladja a 22 cm. átmérőt és hosszabbak 3 méternél, vagononként 6 angol font vámllettét kell beszédni. A gömbölyű bányafánál és fenyőtönköknél, amelyeknek átmérője a közepén 10-22 cm. és hosszúsága két méter, vámllettékképpen 1 angol fontot szednek be. Mindkét cikknél, ha a szélesség 10 és 22 cm. között van, de a hossza meghaladja a két-három métert, az exportálásnál köbméterenként 150 lej, azaz vagononként 3 angol fontot hajtának be vámdíjképpen. Hasonlóan mindazon fenyőfátönkszállítmányoknál, hol ugy a hosszúság a két-három métert, mint a szélesség a tiz-huszonkét centimétert meghaladja vagononként a vámllették 3 angol font.

Lengyelországban leszállították a gépek vámját. Varsóból jelentik: A kormány utasította a pénzügyminisztériumot a gépek vámtarifájának kilencven százalékkal való leszállítására. Lengyelországban ugyanis több új ipari vállalkozás létesült és nagy kereslet van új gépekben. Ez a rendkívüli kedvezmény azonban csakis új gépekre vonatkozik, mert a kormány kívánsága, hogy a most létesítendő gyárak a legmodernebbül legyenek felszerelve. A régi gépekre nézve a vámtételek az előbbieknél maradnak.

Galacban sztrájkjal tiltakoztak a kereskedők a textilcikk behozatali vám emelése ellen. Galacból jelentik: ma reggel a Kereskedelmi Kamarában a rövidáru kereskedők nagygyűlést tartottak. A gyűlés a gyapjú- és pamutárak tervbevett behozatali vámjáról tanácskozott. A gyűlésen Savarsnu elnököt és és energikusan tiltakozott a vámllették további emelése ellen. Hogy a tiltakozásnak nagyobb súly legyen, a város rövidáru kereskedői egyöntetűen délután 3 óráig zárva tartották üzleteiket.

Tovább esik a belga frank. Brüsszelből jelentik: A kontremin ujabban ismét a belga frank süllyedését forszírozza. Különösen a londoni és newyorki tőzsdén érezhető ennek hatásai. Zürichben a brüsszeli deviza 21.20 ról 20.875 re esett. Ezzel az eddigi elég szilárdan állott belga frank lesüllyedt a lira nivójára. Egyébként Páris, London és Newyork devizái is visszacsúszó tendenciát mutatnak. Valamivel az előbbieknél szilárdabban áll a zloti, amely Bécsben 86.15 ről 90 re emelkedett.

Szlovenszko fatermelése. Besztercebányáról jelentik: A besztercebányai kereskedelmi és iparkamara legutolsó gyűlésén, foglalkoztak Szlovenszko és Ruszinszko fatermelésével. Megállapították, hogy az évi fatermelésből körülbelül 15 000 000 köbméter fogyaszt Csehszlovákia és 7 000 000 köbm. Szlovenszkoé. Kihangsúlyozzák, hogy a kisszámú lakosság nem fogyaszt annyi fát, éppen ezért a fa legelső exportcikke a Kárpátok alatt fekvő ország részének. Ebből az alkalmából kifolyólag, súlyos panaszokat emeltek az elviselhetetlen vámdíjak miatt.

A kolozsvári Mezőgazdasági Bank Rt. közgyűlése. A kolozsvári Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. március 20-án délután tartotta meg 31. rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen — amelyen a részvényesek nagy számmal vettek részt — koltói gróf Teleky László elnökölt. Ferenczy Gyula vezér igazgató az új igazgatóság jelentését terjesztette elő, Bene Ferenc pedig a felügyelőbizottság jelentését ismertette. A közgyűlés mindkét jelentést egyhangulag elfogadta és az igazgatóság, valamint a felügyelőbizottság részére megadta a felmentvényt. Az igazgatói jelentésben különösen a betétek nagyarányu (100 százalékos) emelkedése okozott kellemes meglepetést, továbbá az a becsületes osztalékpolitika, amely az évi haszonból megfelelően részesíti a részvényeseket is, 16 százalékos osztalékot fizetve. Dr. Roth Hugó intézei ügyész ismertette az újonnan megalakított nyugdíjszabályzat tervezetét. A teljes nyugdíj évi 3 600 aranylej, ami ma körülbelül 200 000 lejnek felel meg. A közgyűlés a felügyelőbizottság tagjainak megválasztotta Tosa Gyula dr. pénzügyi vezérigazgató helyettesét, Bene Ferenc dr.-t, Bergner Dezsőt, Zopa István pénzügyi vezér-felügyelőt és Sennensieb Hermant, a Kalotaszegi Erdőipar Rt. vezérigazgatóját. Merza Gyula indítványára jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjainak és a szorgalmas tisztviselői karnak.

TŐZSDE

Március 22-én

A lejt Zürichben 217.50, Párisban 11.85, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. Kevés kínálat kereslet hiánnyal szemben. Jelentősebb üzletkötés nem történt. Az ártolyamok a következők:

Bécs 33.60—33.80, Prága 7.05—7.10 Budapest 295—300, Páris 8.55—8.65 Zürich 46.10—46.20, Newyork 235.00—239.00, London 1165—1168, Milánó 9.65—9.70.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.70, Amszterdam 208.10, Newyork 519.25, London 2524.50, Páris 1840.00, Milánó 2086.00, Prága 1538.50, Budapest 72.80, Belgrád 9.450, Bukarest 217.50, Varsó 65.50, Bécs 73.50.

Bukarest. Devizák: Páris 8.50, Berlin —, London 1165, Newyork 239.00, Milánó 9.57, Zürich 46.00, Bécs 33.80, Prága 7.10, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 8.70, német márka 56.50, leva 1.64, török lira 125, font sterling 1150, francia frank 8.50, svájci frank 45.00, olasz lira 9.48, drachma 2.65, dinár 412, dollár 237.50, lengyel forint 30.50, osztrák schilling 33.75, magyar korona 33.75, cseh korona 6.90, belga frank —, holland forint —.

Zongorák

gyári lerakata, gyári árban részlete is. **Sternberg**, — Oradea-Mare Bulev. Regele Ferdinand

SPORT

Vasárnapi sporteredmények

(Cluj-Kolozsvár, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tavaszi bajnokság negyedik fordulója nem várt meglepetést hozott Kolozsvár sportközönségének. Az új név alatt működő reorganizált munkáscsapat eldöntetlen eredményt ért el a bajnokságot Uliversitateával szemben. Ugyancsak meglepetés számba megy a KKASE győzelme a RMS fölött. Az ifjúsági játékosokkal meghandikapolt Haggibbornak is csak eldöntetlen eredményt sikerült elérnie a Husosok csapata ellen.

Részletes eredmények a következők:

Vasas-Universitatea 1:1 (0:0). Biró Nagy Lajos. A munkáscsapat a visszatért Starkkal megerősítve, erős ellenfélnek bizonyult a lelkes játékosokkal a II. félidő 6 percében a vezető gólt rugja Bálint révén. Két perc múlva azonban az U Bonociot lövésével egyenlített. A 25. percben Hatiegan dr. és Stark oly szerencsétlenül csaptak össze, hogy utóbbit súlyos belső sérülésekkel kórházba szállítják. Az utolsó negyedórán az U fölénybe kerül, de a jól védekező Vasasok meggátolják a további eredmények elérésében.

KKASE—RMS 2:1 (2:1). Biró Jakobi. A KKASE Kis Antival és Mannal megerősítve ismét szép és jó játékot produkált és értékes győzelmet aratott a RMS jó együttese fölött. A 15. percben Szűcs (SMS) rugja az első gólt, a 25. percben a RKASE hands miatt megítélt tizenegyesből egyenlített Krieshoffer I. révén, a 38. percben pedig Kis Anti beadásából Mann rugja a győztes gólt. Jakobi bíró erélyessége megmentette a durvaságtól az egyébként heves iramu mérkőzést.

CFR—Academia 3:0 (2:0). Biró: Salvan Virgil. Nivótlan, durva mérkőzés, mely mindkét részről számos sebesülést eredményezett. A 19. percben Sütő (CFR) játékos tiz percig lesz harcképtelen, a 28. percben pedig egy védésnél Popa kapust rugják meg úgy, hogy orrán-száján elindult a vér, ennek dacára tovább véd nagy önfeláldozással. A 43. percben Bogdan beadásából Takács lövi az első gólt, az utolsó pillanatokban Ujfalvi hosszú lövés akad meg a hálóban. A második félidő 4 percében az Academia kézzel állít meg kapu előtt egy támadást, a megítélt tizenegyet Ujfalvi belövi. A játék ezután fokozatosan elfajul. A bíró kiállítja Udvari (CFR), Lipovan és Spatariu (Academia) játékosokat.

SPARTA

SPORTÁRUHÁZ

Football-, tennis-, vivó-, atlétikai, turista és cserkész felszerelések. Cluj, Calea Victoriei 5. — Telefon 10-30.

Husos—Haggibbor 2:2 (0:0). Biró: Seliceanu. A Haggibbor ifjúsági játékosokkal teletűzdelt csapata jobb játékot produkált. A változatos és helyenként nivós mérkőzésen a vezető gólt a második félidő 2. percében a Husosok érik el Vincze révén, amit a 9. percben Reményi egyenlített. A Husosok sorozatos támadásai dacára a 20. percben a Haggibbor szerzi meg a vezetést Márk révén, aki Reményi 20 méteres szabadrugását gólbá továbbítja. A 39. percben Vincze újabb góljával egyenlitenek a Husosok. Marosán, Pollitzer, Gábor, Kaucsár a Husosok, Reményi, Wesel és Pollák voltak a Haggibbor legjobbjai. Ezzel a mérkőzéssel a Haggibbor a bajnoki lista második helyére jutott be.

*Haggibbor II. — Husos II. 4:0 (0:0). Biró: Mirion.

Vidéki eredmények:

Temesvár. Kinizsi—Rapid 5:0 (4:0), bajnoki, bíró Keller. TAC—Politechnikum 3:0 (2:0), bajnoki, bíró Tulbure. TMTE—Sparta-CFR—Unirea 4:3 (0:3), barátságos, bíró Jenser.

Nagyvárad. NAC—Bihorul 3:1 (3:0), bajnoki, bíró Balogh. CFR—Egyetértés 2:1 (0:0), bajnoki, bíró Löwenstein.

Arad. Gloria CFR—ATE 3:1 (2:0), bajnoki, bíró Horváth. Jiul—Hakoah 4:1 (1:1), bajnoki, bíró Pálincás.

Piski. AAC—CFR 1:1 (0:0), bajnoki, bíró Oravetz.

Zsombolya. Banatul—ZsSE 2:1 (1:1), bajnoki, bíró Tóth.

Prága. Az cseh futballderbi nyerte meg 3:1 Budapest. Eredménytel az a bajnokságra. pat minden akc vés 3:0 (1:0), BEAC 3:2 (2:0) Bécs. Hako

SZÍNH

Rigoletto — sével. Hrdéks Hecht Rize ura keretén en, amik és énekelni. Pár s román opera gyar színház ren a címszerep fo A szevillai alapító tagjain operaháznak ale alkalmával Kolo hában szerdán Thawara Rey indiai fakir, akir galommá vált, a c-odolatos produ riban csodálatra nénapokban Bud nyaival az egész emliünk meg. A pádlóra fekte ik, egészenesen kel Paal Judith t éves csolatánacsu gyar színházban. Poldini, Tschjko toz táncolni ezen balletmester is, F

Magyar

Kedd: Rigoletto Andreescu val. Mérsék bérlet 92 sz tárre vezető Szerda fél 8 kor: Napibérlet Szerda fél 11-kor resti román karszemélye előadása. Fe Csütörtök fél 8 kor Irénnel, Lá sz. B. Soroz Csütörtök este 11. produkciói. Sorozat 317) Péntek fél 8-kor: László Ando rozat 308) Péntek este 11-ho produkciói. Sorozat 318) Szombat fél 8-kor: Paál Judith Ligeti József (Rendes hely Sorozat 309) Szombat este 10-kor legnagyobb hangversenye bérlet 46 sz. Vasárnap d. u. fél Neményi, Lá Sorozat 311) Vasárnap d. u. 6 k produkciói. Sorozatszám 3 Vasárnap este há (13-adszor, K vel, Ihasz és Bérletszűnet. Hátfő: MIAMI (Op Irén, Nemény helyarákkal. F szám 314) Kedd: Miázi (Nap Szerde: Miázi (Nap

Külföldi eredmények:

Prága. Az óriási érdeklődés mellett lefolyt cseh futballmérkőzést általános meglepetésre a Slavia nyerte meg 3:1 arányban a Sparta ellen. Budapest. MTK—NSC 1:1 (0:0). Ezzel az eredménnyel az MTK elvesztette minden kilátását a bajnokságra. ETC—VAC 1:0 (0:0). A zsidó csapat minden akcióját balsiker kísérte. FTC—Törekvés 3:0 (1:0), III. ker.—33 FC 2:1 (2:0), UTE—BEAC 3:2 (2:0), Vasas—KAC 3:0 (0:0). Bécs. Hakoah—Rapid 3:3 (0:2).

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

v színházi iroda közleményei

Rigoletto — Hecht Riza urasszony fellépésével. Hétközi vendége lesz a színháznak kedden. Hecht Riza ura szony lép fel először operaelőadás keretében, amikor is Gilde szerepét fogja játszani és énekelni. Partnerei lesznek: Andreescu tenorista, a román opera tagja, Rózsa Ili a kolozsvári magyar színház rendes vendége és Sugár Frigyes, aki a címszerepet fogja énekelni.

A szevillai borbély — a bukaresti operaház alapító tagjainak vendégjátékával. A bukaresti operaházának alapító tagjai nagyromániai turnéjuk alkalmával Kolozsvárt is fellépnek a magyar színházban szerdán este.

Thawara Rey indus fakir estői. Thawara Rey indiai fakir, akinek neve már egész Európában fogalommá vált, a jövő héten néhány estén fellép előadásos produkcióival a magyar színházban. Pártiban csodálatra ragadta a publikumot, a múlt napokban Budapestén ámulatba ejtette mutatványával az egész várost, melyek közül csak egyet emlíünk meg. A közönség előtt elalszik és szöges padlóra fekteti magát, felőrára elfoldelik és utána éppen, egészségesen kel fel.

Paál Judith táncestéje. Paál Judith, a kis 12 éves csodátáncosnő szombaton este lép fel a magyar színházban. A kis expresszionista táncosnő Poldini, Techjkozsky, Biet, Debussy műsoraival táncolni ezen az estén, melyen fellép Ligeti balletmester is, Paál Judit táltáncosmestere.

Magyar Színház heti műsora

Kedd: Rigoletto (Hecht Riza asszony, Rózsa Ily, Andreescu és Sugár Frigyes vendégjátékával. Mérsékelt emelt helyárakkal. Napibérlet 92 sz. B. Előadás kezdetekor a nézőtártra vezető ajtókat bezárják. Sorozat 304.) Szerda fél 8 kor: Dolly. (Neményi és Ihászal. Napibérlet 93 sz. A. Sorozat 305)

Szerda fél 11-kor: A szevillai borbély (A bukaresti román opera alapítóművészeinek, saját házszemélyzetével és zenekarával való operaelőadása. Felemelt helyárakkal. Sorozat 306) Csütörtök fél 8 kor: Annabál (Operett, Lengyel Irénnel, Lászlóval, Ihászal. Napibérlet 94 sz. B. Sorozat 307)

Csütörtök este 11-kor: Thawara Rey indus fakir produkciói. Mérsékelt emelt helyárakkal. Sorozat 317)

Péntek fél 8-kor: Bucukeringő (Lengyel Irénnel, László Andorral. Napibérlet 95 sz. A. Sorozat 308)

Péntek este 11-kor: Thawara Rey indus fakir produkciói. Mérsékelt emelt helyárakkal. Sorozat 318)

Szombat fél 8-kor: Mnt a mezőnek virágai. Utána Paál Judith önálló expresszionista táncestéje, Ligeti József balletmester közreműködésével. (Rendes helyárakkal. Napibérlet 96 sz. B. Sorozat 309)

Szombat este 10-kor: Talmányi Emilnek, a jelenkor legnagyobb hegedűművészeének egyetlen hangversenye (Emelt helyárakkal. Premierbérlet 46 sz. Sorozat 310)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Gésák (Lengyel Irén, Neményi, Lászlóval, Leszállított helyárakkal. Sorozat 311)

Vasárnap d. u. 6 kor: Thawara Rey indus fakir produkciói. Mérsékelt emelt helyárakkal. Sorozatszám 312)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Alexandra. (László, Karácsonyi Iliivel, Neményi Liliivel, Ihász és Lászlóval. Rendes helyárakkal. Bérletszámlát. Sorozat 313)

Hétfo: MIAMI (Operettjónás, először, Lengyel Irén, Neményi, László, Ihászal. Rendes helyárakkal. Premier-bérlet 47 sz. Sorozatszám 314)

Kedd: Miami (Napibérlet 97 sz. A. Sorozat 315) Szerde: Miami (Napibérlet 98 sz. B. Sorozat 316)

Kalap-modellök

dms választékban Átalakítások olcsón és gyorsan Moskovits kalapszalón, Reg. Ferd. 3. udvar

Megcsodálta? a mozgókban

hogyan és mikép készül a világhírű

„FIAT“

autó. Ne mulassza el autóvásárlás előtt

Blaga Emil - Cluj gyári lerakalát,

ahol eredeti gyári áron a legújabb modellű „FIAT“ autók nagy választékban kaphatók.

A t. háziasszonyok ezives tudomására hozzuk hogy a húsvéti ünnepekre már raktárunkra érkezett eredeti

spinx és glória edény,

kék romá cozott edény minden kivitelben, fekete és világókék öntöttvas edény

olcsó és jó tivitellű evőeszközök, az összes konyhaberendezési cikkek a legelnyő ebb napi áron. Konyhaberendezési cikkek külön osztály.

Babós és Társai vasnagykereskedők - Cluj.

Rézar maturák

viz, gáz és gőzhöz, valamint nickelezett sárgaréz toalette cikkek gyári lerakata.

ELECTRONIDRO

Vadász & Comp

műszaki vállalata - Cluj

Calea Regele Ferdinand 65.

Telefon 3-84.

Az antiszeptikus

eszköz amely világ hírnevének örvendő a

VALDA PASTILLA

amely eltávolítja és legyőzi a

Torokfájalmakat, köhögést, megfűlést, valamint a régi vagy új tüdőbajokat, elhataroskat, astmát, influenzát, stb.

A doboz facsimilje

Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában.

Csakis a H. CANONNE, Paris francia felirású doboz valódi

MARTIN PAL Jun.

Cluj, Piata Mihail Viteazul 25.

כשר ועלכווארען פאבריק

ער צייגט אללערלייא ועלכווארען

פאסטשע ווערען פראמט פער נאכנאמע

פעקטוארען. פריידקראנט אונד הכשר איף פערלאנגען.

Halló!

Alkoholmentes טרעקט est!

Valódi, természetes, édes

האללוי

MUST

kapható טרעקט יום טוב délelőttől este 5 óráig

Bognár és Szántó

Erdélyi Kereskedelmi Rt. - Calea Regele Ferdinand 70 sz. alatti detail árudájában

literenkint 40 leiért.

השנה העברת מנייניו א מוסט ה העברת מנייניו.

Figyelmeztetés! פוסט אלטל igitunk Bognár és Szántó féle saját főzősü seprőpálin.

kat, raktáron levő szilágysági ó-szivormotot s uradalmi fa, borokat.

חתמת השנה מויה מרדכי ביקעשעשאנער

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Kereskedelmi utazók
Berkovicsné כשר ארטרנד vendéglője,
Oradea Mare, Str. Nicolai Jorga (Zodia-utca) No 19.
Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Kreditkontroll —
Penzviág — Finanzwelt országos hitel-tulajdonos és incassóiroda, Oradea-Mare, Str. Jókai 17. Telefon 9

I. Müllner zongora, kitűnő állapotban, olcsó áron eladó. Klein, Malom-utca 7. emelet.

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb.) írógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készítenek. Fölvétel Friedmann könyvkereskedésben, Fötér. 842

Jól bevezetett ipariskolai szabóüzem, szép üzethelyiséggel, gépekkel teljesen felszerelve, nyolc fiatal tanulóval, lakással, ami minden díjmentes, kiterjedt jó klientúrával, külföldre költözés miatt teljességgel átadó. Feltételek megtekinthetők Léb Samu férfinál, Iclod Mare. 863

Kifutót ut vagy fiatal kereső szolgát keresünk azonnalra. Cim a kiadóban.

Tacâmul
Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárol a Tacâmul
Ezüsttáru és evészközpont, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Szálloda és étterem-bérlés, berendezéssel, beszálló udvarral, nyugalomban, vonulási miatt eladó. Cim a kiadóban. 843

Két urilány lakást és teljes ellátást kaphat zsidó családnál a Fötér közelében. Cim a kiadóban.

Zsoldos tanintézet
Az ország legrégebbi és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsgákra, **örömségre** vidéki tanulókat is.
Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Pályázat
Hitközségünk megfelelő díjazással, biztos mellékjövdelemmel és természetbeni lakással járó **שמר** és másod **מלמד** állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak oly vallásos életű, 40 éven aluli, erős férfiak, akik képesek kezdőknek **תורה** oktatást nyújtani. **בעל תורה** és **בעל תורה** képességgel rendelkezők előnyben részesülnek, de ezen minőségbeni szolgálatuk külön díjazásban részesül. Uti költség csak a meghívottnak lesz megtérítve.
Sighisora (Segesvár) március.
Fried Mihály, hitk. elnök.

Fabrikdirektor (Schweizer) in guter Position, wirtwar 41 Jahre alt, mit zwei Söhnen von 13 und 16 Jahren sucht Bekanntschaft mit deutsch sprechender Dame nicht unter dreissig Jahren, zwecks Heirat in guten, entsprechender Verhältnissen lebende Damen (Wittwen nicht ausgeschlossen) die sich nach einem traumtem Heim sehnen werden um Bild und kurze Angaben ersucht unter Caiffé „Korrekt“ an L'oyd Express, Cluj, Str. Radu 9.

Keresek
május elsejére egy szoba konyhás lakást, lehetőleg a Fötér közelében. „Május 1“ jellegre a kiadóba kérem.

10-12 drb. fizemben levő ecetes kápat sűrűs megvételre keresek. Szalberger, csetgyáros, Oradea, Tache Ionacu 59. 812

Könyvelőt magyar német levezetőt keres elkötelezett, bizalmas, női és pályázható. Ajánlatok fizetési igényekkel „Birtosító“ jellegre a kiadóba kérem. 868

Félistabil lokomobil, Marschal gyártmány, 50 lóerő teljesítményű, 6 légkörre most engedélyezve, gázolaj üzemű, javítva, eladó. Megtekinthető Economia Keresk. és Ipari Rt.-nál, Oradea. 366

Ha olcsón és jól akar főzni, vegyen dr. Szentpéteriné féle szakácskönyvet, amely az összes zöldségfélék és gyümölcsök befőzésmódját, továbbá a legkülönfélébb ételek gazdaságos előállításí módját tartalmazza, eddig már 25,000 péld. van forgalomban. Kapható az UJ KELET könyvostályában és Fussy J. könyvkiadónál, Tordán.

Elián

Cluj-Kolozsvár.
Telefon interurban 10-26. — Urban 1-70.

Ajánlja של פדה
borait,
szilva- és saját főzésű kisüstös **sepró-pálinkáit.**

Különlegességei:
Ménesi vöröses és **Edély-hegyaljai**, ismert minőségű **Roulanti** kóser fajborok, melyek מורה חבדור "הנה" felügyelete alatt állnak.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a **Stein Samu** által vezetett fióküzletemben (Calea Reg. Ferdinand 33)

Kapható lesz valódi „Palesztina“-i karmelhegyi **bor**
מורה חבדור "הנה" חבדור
Héber felírású címke!
Vidéki viszonteladókknak árkedvezmény!
ELIAN, CLUJ

Elegancia mindenk felett!
ÁRON DAVID
modern uriszabósa
Cluj, Calea Regele Ferdinand 32.

Telefon: 2-28, 10-47
SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima-nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10
Készülnek
Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészies kivitelű levélpapírok, béli és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.
Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Tavaszi ujdonságok
megérkeztek

Neumann M.
férfi- és fiuruha-áruháza
Cluj, Piața Unirii (Fötér) 14

Telefon 446
SINGER
Piața Reg. Ferdinand 66. (Fötér) farsu macsa
Sifonfejgyár
és nikkelező telep. Szikvizés és kracherlis üvegek, valamint mindenféle gumik gyári raktára. Üvegnyedzés. Régi fejek átöntése a legelőnyösebb árban.

UJ KELET
KÖNYVOSTÁLYA
Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Zsidó irodalom
(Német nyelven)

Achad Haam: Am Scheidewege I II. ...	924
Agnon: Der Verstossene	175
— Und das Krumme wird gerade (Halb'lein)	175
Max Brod: Im kampf um das Judentum	100
Braun: Ein kurzer Gang durch die jüd. Geschichte	45
Bergmann: Worte Mosis	200
Bernfeld: Die jüdische Literatur	175
— Kinderheim Baumgarten	150
Bernstein: Der Zionismus	32
Beer: Der Frau im izr. Alkertum	35
Buber: Die Jüdische Bewegung I-II ..	290
Bermann: Palestina (Eia Reisebuch) ..	80
Bialik: Essayes	280
— (Leinen)	345
Dubnow: Jüdische Geschichte	100
Cohn: Frauentragen in Palästina	90
Glückel von Hammeln. Denkwürdigkeiten	295
Goldstein: Jüd. Nationalliteratur	62
Grosch: Dr. Simon Ahron	40
Nordau: Zionistische Schriften	375
Nossig: Juden und Polen	80
Margulies: Kriak des Zionismus	260

Kereskedés
Kivatal és nyol
Kolozsvár, St. I
Pop (Brassai-ut
Telefon:
szert. és kiadóh
977, 228 és 104
N. Sz. — — —
egy szám ára pálya
és vidéken is
Szegrestben —

1926 Szerda m

Ali
mány
egész
ismeret
hogy a
tasztku
hiszünk
kint it
jolinfor
Branis
neataf.

Most már biz
Bratianu-kormány
herri utána hatal
ható mindenki aj
tétélezik, hogy ez
ha mindent nem
helyzetben van. N
bérdésre: ki jön?
„jó reggelt“ és „jó
ai tudja hányzor
almából is ezzel n

Amikor a bol
tinket felkavarta
világ azt kérdezte
mányválság prok
Jonescu, vagy Ca
hogy csak kettőjt
megbizást a kor
ellenzéki pártunk
elnökjelöltünk, ig
és gyártják a kor
nisterelnökjelölte
nyan nem egy h
az összes elképzel
mellett éppen e
amelyre senkise
sem beszél. A ne
közötti kollaborá
után nincs kizár
tekintetében, épp
oldás, amely min
hetséges megoldás
két demokratikus

Tehát, arra a
még a legjobban
biz feleletet adni.
lemondása előtt a
hivatott tényezők
háos uralkodik.
bet, aki nincsen i
nem felelhetnek e
a természet titkai
ramus. Az uralko
litikai életünk ve
dönteni. Annyit
mondani, hogy a
het egyetlen párt
kabinet. De azt,
lesz-e tulsulya v
melyik lesz az a
tosan megmondan
mondani, hogy a
esen az a kormán
raszpárt is bele
letlen folytán teh
gravitálni a többi
Éppen ezért nem
az udvarnál, hog
az új kormányna
lennie, amely bi
többséget anélkül
lenne kénytelen
egy olyan kormá
az eddigi állapot
nyesség útjára ve
Bárki is, ha e
vizsgálja a helyze